

**Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego
Departament Gospodarki**

**INFORMACJA
O STANIE GOSPODARKI
WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO
2018/2019**

Poznań, wrzesień 2019 r.

Spis treści

Uwagi metodologiczne	s.3
Sytuacja społeczno-gospodarcza Polski	s.3
Sytuacja społeczno-gospodarcza województwa wielkopolskiego.....	s.5
Wybrane wskaźniki statystyczne województwa wielkopolskiego.....	s.7
Podmioty gospodarki narodowej w województwie wielkopolskim.....	s.10
Rynek pracy i wynagrodzenia w województwie wielkopolskim.....	s.16
Atrakcyjność inwestycyjna województwa wielkopolskiego.....	s.25
Literatura.....	s.27

UWAGI METODOLOGICZNE

Informacja o stanie gospodarki województwa wielkopolskiego 2018/2019 obejmuje okres sprawozdawczy 18 miesięcy (01.01.2018 r. – 30.06.2019 r.). Podyktowane to zostało koniecznością dostosowania przedstawianego materiału do kalendarza prac Komisji Gospodarki SWW. Fakt ten przyczynił się do rozszerzenia pierwotnego materiału o nowe ramy czasowe. Tegoroczny raport wzbogacony został o szczegółową informację o cudzoziemcach na wielkopolskim rynku pracy, które to zjawisko wymaga prowadzenia stałych studiów analitycznych. Największy problem stanowiło uzyskanie wiarygodnych danych statystycznych odnoszących się do podstref wielkopolskich SSE ze względu na brak informacji źródłowej.

Przy opracowywaniu raportu wykorzystane zostały dostępne materiały statystyczne urzędów statystycznych krajowych oraz europejskiego (EUROSTAT), jak również opracowania własne sporządzone w b. Zespole ds. Analiz Departamentu Gospodarki (DRG-V-2) w pierwszej połowie 2019 r. oraz bieżąco na potrzeby redakcyjne raportu.

SYTUACJA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA POLSKI

W 2018 r. utrzymała się silna dynamika wzrostu gospodarczego kraju. Gospodarka jest od kilku lat w fazie silnej ekspansji. Realny PKB wzrósł w 2018 r. o 5,1 % (wobec 4,8% w 2017 r.). Szczytowy punkt cyklu koniunkturalnego osiągnięto najprawdopodobniej w połowie 2018 r. Popyt krajowy (zwłaszcza spożycie i popyt inwestycyjny) pozostaje nadal głównym motorem realnego PKB. Wpływ eksportu netto był neutralny. Spożycie ogółem było wyższe niż przed rokiem o 4,3% (wobec wzrostu o 4,5% w 2017 r.), w tym spożycie w sektorze gospodarstw domowych zwiększyło się o 4,5%. Akumulacja brutto wzrosła o 9,2%, tj. w większym stopniu niż przed rokiem (6,2%). Tempo wzrostu nakładów brutto na środki trwałe przyspieszyło do 7,3% (z 3,9% w 2017 r.). Popyt krajowy zwiększył się o 5,3% (przed rokiem wzrósł o 4,9%). Wartość dodana brutto w gospodarce narodowej wzrosła w większym stopniu niż przed rokiem (5,0% wobec 4,7%). Znacznie przyspieszył wzrost wartości dodanej brutto w budownictwie (do 17,0% z 6,5% w 2017 r.). Tempo wzrostu w przemyśle (5,5%) i handlu, naprawie pojazdów samochodowych (4,8%) było zbliżone do notowanego przed rokiem, a w transporcie i gospodarce magazynowej – wyższe (9,2% wobec 7,2% w 2017 r.).

Od dekady trwa nieprzerwany i szybki wzrost polskiej gospodarki. W ciągu dziesięciu lat poprzedzających 2018 r. gospodarka Polski zwiększyła się o 37 %, tzn. rosła niemal trzy razy szybciej niż gospodarka strefy euro. Rok 2018 był 27. z kolei rokiem, w którym odnotowano wzrost PKB. W 2017 r. PKB na mieszkańca osiągnął poziom 70 % średniej UE (przy uwzględnieniu różnic w poziomach cen między krajami), podczas gdy dekadę wcześniej było to 55 %. Jest to duże osiągnięcie nie tylko w skali europejskiej, ale też światowej. Przyczyniły się do niego różne czynniki: reformy rozpoczęte po 1989 r. i kontynuowane przez ćwierć wieku, dzięki którym ustanowiono silne instytucje i rządy prawa, odpowiedzialna polityka makroekonomiczna, poprawa systemu edukacji oraz zapobiegnięcie pojawieniu się dużych nierówności. Ważną rolę we wszystkich tych obszarach odegrały integracja z UE i fundusze unijne. Według wstępnego szacunku produkt krajowy brutto (PKB) w 2018 roku był realnie wyższy o 5,1% w porównaniu z 2017 r., wobec 4,8% w 2017 (w cenach stałych roku poprzedniego).

Wartość dodana brutto w gospodarce narodowej w 2018 r. wzrosła o 5,0% w porównaniu z 2017 r., wobec wzrostu o 4,7% w 2017 r. Wartość dodana brutto w przemyśle w 2018 r. wzrosła o 5,5% w porównaniu z 2017 r., wobec wzrostu o 5,2% w 2017 r. Wartość dodana brutto w budownictwie w 2018 r. w porównaniu z rokiem 2017 wzrosła o 17,0%, wobec wzrostu o 6,5% w 2017 r.

Wartość dodana brutto w handlu i naprawach w 2018 r. w porównaniu z rokiem poprzednim wzrosła o 4,8%, wobec wzrostu o 4,9% w 2017 r. Wartość dodana brutto w transporcie i gospodarce

magazynowej w 2018 r. w porównaniu z rokiem poprzednim wzrosła o 9,2%, wobec wzrostu o 7,2% w 2017 r. W 2018 r. popyt krajowy wzrósł realnie o 5,3% przy wzroście PKB o 5,1%. W 2017 r. popyt krajowy wzrósł o 4,9% przy wzroście PKB o 4,8%. Spożycie ogółem w 2018 r. przekroczyło poziom z 2017 r. o 4,3%, w tym spożycie w sektorze gospodarstw domowych o 4,5% (w 2017 r. odpowiednio wzrost: o 4,5% oraz o 4,9%). Akumulacja brutto w 2018 r. w porównaniu z rokiem poprzednim wzrosła realnie o 9,2%, w tym nakłady brutto na środki trwałe wzrosły o 7,3% (w 2017 r. wzrost odpowiednio o 6,2%, oraz o 3,9%). Stopa inwestycji w gospodarce narodowej (relacja nakładów brutto na środki trwałe do produktu krajowego brutto w cenach bieżących) w 2018 r. wyniosła 18,1%, wobec 17,7% w 2017 r.

Rynek pracy w 2018 r. W 2018 r. obserwowano dalszą poprawę sytuacji na rynku pracy. Liczba pracujących w gospodarce narodowej oraz przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw wzrosły, choć w nieco mniejszym stopniu niż w poprzednim roku. Stopa bezrobocia rejestrowanego obniżyła się w porównaniu z notowaną w końcu 2017 r. Wzrost przeciętnych miesięcznych nominalnych i realnych wynagrodzeń brutto w sektorze przedsiębiorstw umocnił się i był najszybszy w okresie ostatnich dziesięciu lat.

Spożycie prywatne było główną siłą napędową wzrostu gospodarczego. Wzrost spożycia prywatnego o 4,9 % w 2017 r. i o 4,5 % w 2018 r. był możliwy dzięki korzystnej sytuacji na rynku pracy, optymizmowi konsumentów, łatwemu dostępowi do kredytów i niskiej inflacji. W 2017 r. widoczne były skutki zwiększenia transferów fiskalnych, ale wygasły one od 2018 r. W 2018 r. spożycie prywatne rośnie szybciej niż realne dochody do dyspozycji, co doprowadziło do spadku stopy oszczędności gospodarstw domowych do najniższego jak dotąd poziomu szacowanego na 0,9 % dochodu do dyspozycji. W 2018 r. postępowało stopniowe ożywienie inwestycji. Za ogólnym wzrostem inwestycji o 7,3 % stał przede wszystkim *boom* w inwestycjach publicznych, stymulowany przez rosnące wykorzystanie funduszy UE. Wzrost inwestycji prywatnych był wciąż dodatni, ale stosunkowo słaby.

Handel zagraniczny w 2018 r. Dynamika obrotów była słabsza niż w 2017 r. Wymiana zamknęła się ujemnym saldem (wobec dodatniego przed rokiem). Obroty towarowe zwiększyły się ze wszystkimi grupami krajów, najbardziej z krajami Europy Środkowo-Wschodniej. Wskaźnik *terms of trade* ogółem w okresie styczeń–listopad 2018 r. kształtował się niekorzystnie (wobec korzystnej relacji przed rokiem). Struktura eksportu jest w dalszym ciągu bardzo zróżnicowana, a Polska włącza się coraz bardziej w globalne łańcuchy produkcji. Widoczny jest długoterminowy trend w kierunku zacieśniania integracji z globalnymi łańcuchami produkcji, zwłaszcza tymi skoncentrowanymi w Niemczech. Udział Republiki Federalnej Niemiec w łącznym eksporcie z Polski wzrósł do około 28 % w pierwszych trzech kwartałach 2018 r. Jednocześnie można zaobserwować stopniową zmianę struktury eksportu w ramach tych łańcuchów na korzyść zaawansowanych technologicznie produktów o wysokiej jakości. W efekcie wartość jednostkowa eksportu dóbr zaopatrzeniowych i dóbr inwestycyjnych rośnie szybciej niż w przypadku większości innych państw z regionu. Polska jest coraz bardziej zintegrowana z gospodarką światową. Saldo obrotów bieżących Polski jest bliskie równowadze, a zadłużenie zagraniczne netto zmalało w 2018 r. Struktura eksportu pozostaje w dalszym ciągu bardzo zróżnicowana, przy czym stopniowo zmienia się na rzecz zaawansowanych technologicznie produktów o wysokiej jakości, do czego przyczynia się w pewnym stopniu postępujący proces włączania się polskich firm w globalne łańcuchy produkcji.

Przewiduje się, że w 2019 r. wzrost pozostanie zbliżony do wzrostu potencjalnego, po czym spowolni w 2020 r. Korzystna sytuacja na rynku pracy, dobre nastroje konsumentów i wzrost akcji kredytowej na rzecz gospodarstw domowych powinny dalej stymulować spożycie prywatne. Będzie ono jednak prawdopodobnie rosło w wolniejszym tempie niż miało to miejsce w rekordowych pod tym względem latach 2017–2018, ponieważ wyższa inflacja zmniejsza realne dochody do dyspozycji. Prognozowany jest dalszy wzrost publicznych wydatków inwestycyjnych, który będzie wspierany przez fundusze unijne. Jego dynamika spowolni jednak w porównaniu z 2018 r., gdy stopa wzrostu była wysoka. Przewiduje się, że inwestycje prywatne będą się stopniowo zwiększać. Prognozy wskazują, że silny

popyt krajowy przełoży się na wzrost importu. Wielkość eksportu powinna rosnąć, chociaż w wolniejszym tempie niż w ostatnich latach, ze względu na nieco gorsze perspektywy światowej gospodarki i handlu międzynarodowego.

W przyszłości duży wpływ na wzrost potencjalny będą mieć trendy migracyjne i zmiany w zakresie umiejętności. Liczba ludności w wieku produkcyjnym (15–74 lat) powoli maleje od 2008 r. Przewiduje się, że trend ten utrzyma się w nadchodzących dziesięcioleciach. Według prognoz liczba ludności w wieku produkcyjnym spadnie o około 18 % w latach 2015–2050. W przyszłości na zmiany liczby ludności w wieku produkcyjnym będą prawdopodobnie w coraz większym stopniu wpływać przepływy migracyjne. Jednocześnie to, czy uda się wykorzystać istniejący potencjał, aby zwiększyć aktywność ekonomiczną, będzie zależeć od takich czynników jak odpowiednie inwestycje w umiejętności.

SYTUACJA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

Ludność aktywna zawodowo w IV kwartale 2018 r. stanowiła 58,7% ludności w wieku 15 lat i więcej. W porównaniu z III kwartałem 2018 r. wskaźnik ten zmniejszył się o 1,2 p. proc., natomiast w odniesieniu do IV kwartału 2017 r. zwiększył się o 1,5 p. proc.

W IV kwartale 2018 r. w województwie wielkopolskim zbiorowość aktywnych zawodowo liczyła 1643 tys. osób, tj. o 2,4% więcej niż w analogicznym kwartale 2017 r. Zbiorowość pracujących, licząca 1595 tys. osób, w ciągu roku zwiększyła się o 3,0%. Biernych zawodowo było natomiast 1157 tys., co w skali roku oznacza spadek o 3,7%, a liczba bezrobotnych wynosiła 49 tys., czyli o 12,5% mniej niż w IV kwartale 2017 r.

Stosunek liczby osób niepracujących do pracujących polepszył się w ujęciu rocznym. W IV kwartale 2018 r. w województwie wielkopolskim na 1000 pracujących przypadało 756 niepracujących (783 w miastach i 725 na wsi), podczas gdy w analogicznym kwartale 2017 r. – 812 (odpowiednio 788 i 843). W kraju współczynnik ten ukształtował się na poziomie 853 wobec 864 przed rokiem.

W IV kwartale 2018 r. aktywni zawodowo stanowili 58,7% ogółu ludności województwa wielkopolskiego w wieku 15 lat i więcej, tj. o 1,5 p. proc. więcej niż przed rokiem (największy roczny wzrost wśród województw). W kraju współczynnik aktywności zawodowej zmniejszył się o 0,1 p. proc. w stosunku do IV kwartału 2017 r. i wyniósł 56,1%. Pod względem wielkości współczynnika aktywności zawodowej wielkopolskie zajmowało drugą lokatę wśród wszystkich województw, najwyższą jego wartość zanotowano w województwie mazowieckim (60,3%; wzrost o 0,8 p. proc. w stosunku do IV kwartału 2017 r.). Najniższą wartość wskaźnika zaobserwowano w województwie warmińsko-mazurskim (51,9%; spadek o 1,9 p. proc.). Współczynnik aktywności zawodowej przyjmuje zróżnicowane wartości w zależności od płci. W IV kwartale 2018 r. współczynnik ten w zbiorowości mężczyzn kształtował się na poziomie 68,7%, podczas gdy w przypadku kobiet wynosił 49,4%. Dystans dzielący te dwie wielkości sięgał 19,3 p. proc. i zmniejszył się w skali roku (o 2,1 p. proc.). Mniej zróżnicowane były wartości współczynnika aktywności zawodowej ludności w miastach i na wsi (odpowiednio 57,8% wobec 59,8%). W stosunku do IV kwartału 2017 r. wskaźnik dla ludności miejskiej zwiększył się o 0,1 p. proc., a dla ludności wiejskiej – o 3,3 p. proc.

W IV kwartale 2018 r. w województwie wielkopolskim liczba pracujących wynosiła 1595 tys., tj. o 46 tys. (o 3,0%) więcej niż w analogicznym kwartale 2017 r. (wśród kobiet wzrost liczby pracujących wyniósł 5,6%, a w grupie mężczyzn – o 1,1%). W badanej zbiorowości większość stanowili mężczyźni; w IV kwartale 2018 r. ich udział kształtował się na poziomie 56,4% (wobec 57,4% przed rokiem). Liczba pracujących mieszkańców wsi w skali roku zwiększyła się o 7,3%, natomiast wśród mieszkańców miast

zanotowano w tym czasie spadek 0,6%. Osoby w wieku produkcyjnym stanowiły 96,6% zbiorowości pracujących.

Zwiększyła się liczba pracodawców i pracujących na własny rachunek niezatrudniających pracowników (o 5,1% do 311 tys.), a udział tej kategorii pracujących w ciągu roku zwiększył się o 0,4 p. proc. do 19,5%. Liczba pomagających członków rodzin ukształtowała się na poziomie 59 tys. (wzrost o 73,5% w stosunku do IV kwartału 2017 r.); w grupie tej większość stanowili mieszkańcy wsi (50 tys., tj. 84,7%). Pracujący w sektorze prywatnym w IV kwartale 2018 r. stanowili 82,7% ogółu pracujących, czyli o 0,9 p. proc. więcej niż przed rokiem. Odsetek pracujących w rolnictwie indywidualnym zwiększył się w tym czasie o 2,4 p. proc. i wynosił 9,7%. W strukturze pracujących według grup zawodów najliczniejszą zbiorowość stanowili robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy (17,9%) oraz specjaliści (17,6%). W grupie mężczyzn odsetek robotników przemysłowych i rzemieślników był większy i sięgał 27,9%. Wśród kobiet dominowały dwie kategorie zawodów: specjaliści (25,1%) oraz pracownicy usług i sprzedawcy (20,4%). W 2018 r. w województwie wielkopolskim utrzymała się tendencja wzrostowa przeciętnego miesięcznego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw, obserwowana w odniesieniu do analogicznego okresu poprzedniego roku. Stopa bezrobocia rejestrowanego obniżyła się w stosunku do poziomu notowanego przed rokiem i wciąż pozostaje najniższa w kraju.

Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w grudniu 2018 r. wyniosło 772,2 tys. osób i w porównaniu z listopadem wzrosło o 0,3%, a w odniesieniu do grudnia poprzedniego roku zwiększyło się o 3,2%. W grudniu 2017 r. notowano wzrost zatrudnienia o 0,4% w skali miesiąca i o 7,1% w stosunku rocznym. W końcu grudnia 2018 r. **liczba bezrobotnych zarejestrowanych** w urzędach pracy wyniosła 50,9 tys. osób i była o 0,6 tys. (o 1,1%) większa niż w poprzednim miesiącu, ale o 8,0 tys. (o 13,6%) mniejsza niż w grudniu 2017 r. Kobiety stanowiły 61,8% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych (przed rokiem 60,8%).

W 2018 r. w działalności przemysłowej przedsiębiorstw dominowały cztery działy specjalizujące się w produkcji: artykułów spożywczych (20,2% wartości produkcji sprzedanej przemysłu całego województwa, wobec 18,8% w 2018 r. i 20,3% w 2017 r.), pojazdów samochodowych, przyczep i naczep (16,7% wobec 16,4% przed rokiem), mebli (8,1% wobec 7,6% w grudniu 2017 r.) oraz urządzeń elektrycznych (6,9% tak samo jak przed rokiem).

Wydajność pracy w przemyśle, mierzona wartością produkcji sprzedanej przeliczoną na jednego zatrudnionego, w grudniu 2018 r. wyniosła 39,7 tys. zł (w cenach bieżących), tj. o 7,0% mniej (w cenach stałych) niż przed rokiem, przy wzroście przeciętnego zatrudnienia o 2,4% i przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto o 4,1%. W całym roku 2018 wartość produkcji sprzedanej przemysłu wyniosła 173763,5 mln zł (w cenach bieżących) i była o 2,5% (w cenach stałych) większa niż w okresie styczeń-grudzień 2017 r. (przed rokiem wzrost sprzedaży wyniósł 7,9%). Wzrost wartości odnotowano w przedsiębiorstwach zajmujących się dostawą wody; gospodarowaniem ściekami i odpadami; rekultywacją (o 6,8%) oraz przetwórstwem przemysłowym (o 2,8%). Spadek produkcji dotyczył górnictwa i wydobywania (o 12,3%) oraz wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 5,4%).

Wydajność pracy w budownictwie, mierzona wartością produkcji sprzedanej na 1 zatrudnionego w tej sekcji, w grudniu 2018 r. kształtowała się na poziomie 81,0 tys. zł, tj. o 16,3% wyżej aniżeli przed miesiącem i o 18,7% wyżej niż przed rokiem. Przeciętne zatrudnienie w przedsiębiorstwach budowlanych w stosunku do listopada 2018 r. nieznacznie wzrosło (o 0,1%), a w relacji do grudnia 2017 r. zmniejszyło się (o 0,2%). Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w tej sekcji wzrosło w tym czasie odpowiednio o 10,0% i o 16,9%.

Wartość **produkcji budowlano-montażowej** w grudniu 2018 r. wyniosła 1409,8 mln zł, tj. o 28,1% więcej niż przed miesiącem i o 26,0% więcej niż przed rokiem (w grudniu 2017 r. wartości produkcji budowlano-montażowej wzrosła o 44,7% w ujęciu miesięcznym i o 21,2% w skali roku). W ogólnej

wartości produkcji sprzedanej budownictwa w grudniu 2018 r. produkcja budowlano-montażowa stanowiła 47,5%, tj. o 4,3 p. proc. więcej niż przed miesiącem i o 2,8 p. proc. więcej niż przed rokiem. W generowaniu wartości produkcji budowlano-montażowej województwa wielkopolskiego w grudniu 2018 r. zdecydowanie dominowały przedsiębiorstwa, zajmujące się budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej (53,7% wartości produkcji).

Wartość **sprzedaży detalicznej** (w cenach bieżących) zrealizowanej przez przedsiębiorstwa handlowe i niehandlowe w województwie wielkopolskim w grudniu 2018 r. wzrosła o 17,0% w stosunku do listopada i o 8,9% w porównaniu z grudniem 2017 r. (przed rokiem wzrost wartości sprzedaży w ujęciu miesięcznym wyniósł 19,2%, a w stosunku rocznym 9,8%). W porównaniu z grudniem 2017 r. najbardziej zwiększyła się sprzedaż detaliczna mebli oraz sprzętu RTV i AGD (o 51,1%) oraz farmaceutyków, kosmetyków i sprzętu ortopedycznego (o 15,7%).

W całym roku 2018 wartość sprzedaży detalicznej zwiększyła się o 9,9% (przed rokiem o 9,3%). Największy wzrost dotyczył sprzedaży mebli oraz sprzętu RTV i AGD (o 49,1%), a także sprzedaży paliw (o 22,8%), natomiast spadek sprzedaży w skali roku zanotowano w przypadku prasy i książek oraz pozostałej sprzedaży w wyspecjalizowanych sklepach (o 1,5%).

Wartość **sprzedaży hurtowej** jednostek handlowych zrealizowanej w 2018 r. była o 10,8% większa niż w 2017 r., w tym w przedsiębiorstwach handlu hurtowego zwiększyła się o 8,2% (w 2017 r. wzrost wyniósł odpowiednio 15,8% i 16,1%).

W 2018 r. przedsiębiorcy ze wszystkich rodzajów prowadzonej działalności gospodarczej oceniali koniunkturę korzystnie. Zdecydowanie najkorzystniejsze opinie formułowały podmioty z sekcji informacja i komunikacja (wskaźnik ogólnego klimatu koniunktury w tej sekcji wyniósł w końcu 2018 r. 28,8) oraz zakwaterowanie i gastronomia (37,7 w styczniu 2018 r.). Największe trudności w prowadzeniu działalności gospodarczej związane były z kosztami zatrudnienia (60,7% w grudniu 2018 r. wobec 60,2% w 2017 r.). W porównaniu z 2017 r. wyraźnie spadła uciążliwość barier związanych ze zbyt dużą konkurencją firm krajowych (z 36,7% do 20,3%) i niepewnością ogólnej sytuacji gospodarczej (z 37,8% do 25,2%)

WYBRANE WSKAŹNIKI STATYSTYCZNE WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

(w porównaniu z innymi województwami)

Liczba ludności wg stanu 31.12.2018 r.(*)

POLSKA – 38 386,0 mln

1) województwo mazowieckie – 5403,4 mln

2) województwo śląskie – 4533,6 mln

3) województwo wielkopolskie – 3493,9 mln

4) województwo małopolskie – 3400,6 mln

5) województwo dolnośląskie – 2901,2 mln

(*) Względem roku 2018, liczba ludności Polski wg stanu w dniu 01.01.2019 r. zmniejszyła się o 22 410 osób (liczba ludności w odniesieniu do ubiegłorocznej, przyjmując rok poprzedni za 100, wyniosła 99,9). W porównaniu ze zmianą liczby ludności w roku 2018 względem 2017 (przyrost 556 osób) nastąpił znaczący spadek liczby ludności. Odnosząc zmiany w liczbie ludności do poszczególnych województw, największy spadek odnotowało woj. śląskie (minus 14 615, 99,7), a największy przyrost woj. mazowieckie (18 795 osób, 100,3).

Liczba podmiotów gospodarki narodowej (bez osób fizycznych prowadzących wyłącznie indywidualne gospodarstwo rolne) wg stanu 31.12.2018 r./30.06.2019 r.

Województwo mazowieckie	816 423	836 698
Województwo śląskie	472 498	480 300
Województwo wielkopolskie	429 658	439 322
Województwo małopolskie	391 539	402 401
Województwo dolnośląskie	375 294	383 753

Liczba spółek handlowych (w tym: z udziałem kapitału zagranicznego) wg stanu 31.12.2018 r./30.06.2019 r.

Województwo mazowieckie	159 027 (31 618)	164 635 (32 384)
Województwo śląskie	49 826 (5 511)	50 941 (5 469)
Województwo wielkopolskie	49 137 (5 926)	50 642 (6 004)
Województwo dolnośląskie	41 929 (6 512)	43 425 (6 605)
Województwo małopolskie	41 526 (5 642)	42 902 (5 760)

Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw wg stanu 31.12. 2018 r./30.06.2019 r.

Województwo mazowieckie	1 577 400	1 599 300
Województwo śląskie	775 600	796 300
Województwo wielkopolskie	772 200	792 400
Województwo małopolskie	498 600	525 000
Województwo dolnośląskie	484 100	495 300

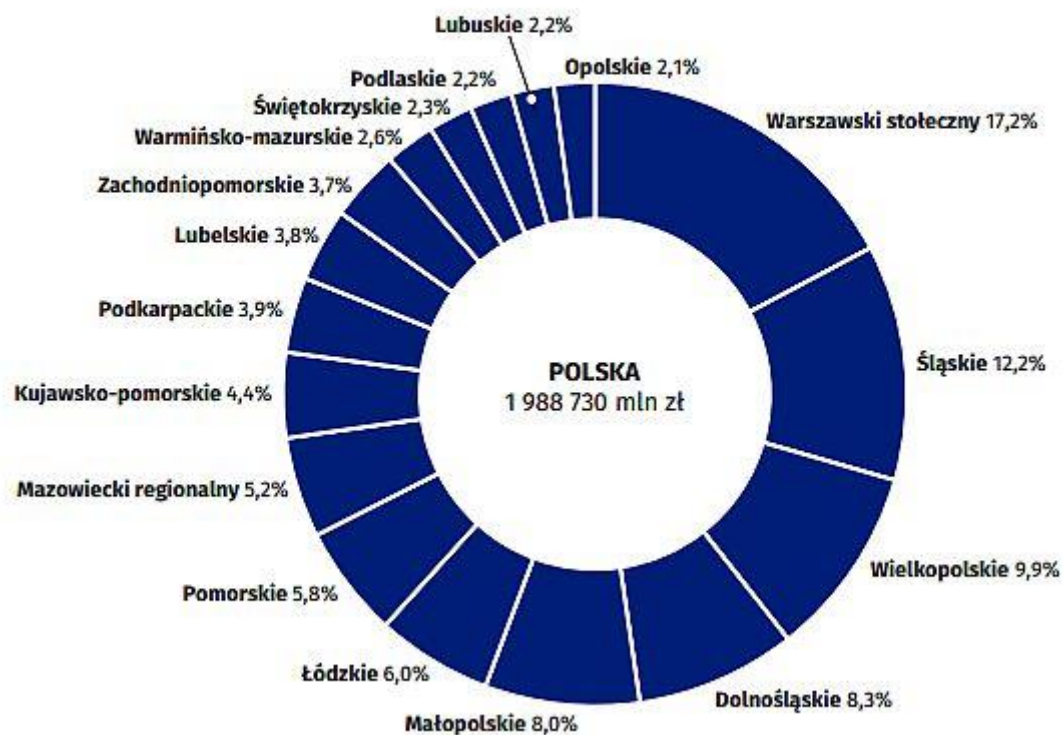
Stopa bezrobocia rejestrowanego (liczba bezrobotnych) wg stanu 31.12. 2018 r. / 30.06.2019 r.

Województwo wielkopolskie	3,1% (50 900)	2,8% (46 200)
Województwo śląskie	4,3% (80 100)	3,9% (72 400)
Województwo małopolskie	4,7% (71 500)	4,2% (64 100)
Województwo pomorskie	4,9% (46 100)	4,4% (41 800)
Województwo mazowieckie	4,9% (136 500)	4,5% (126 600)

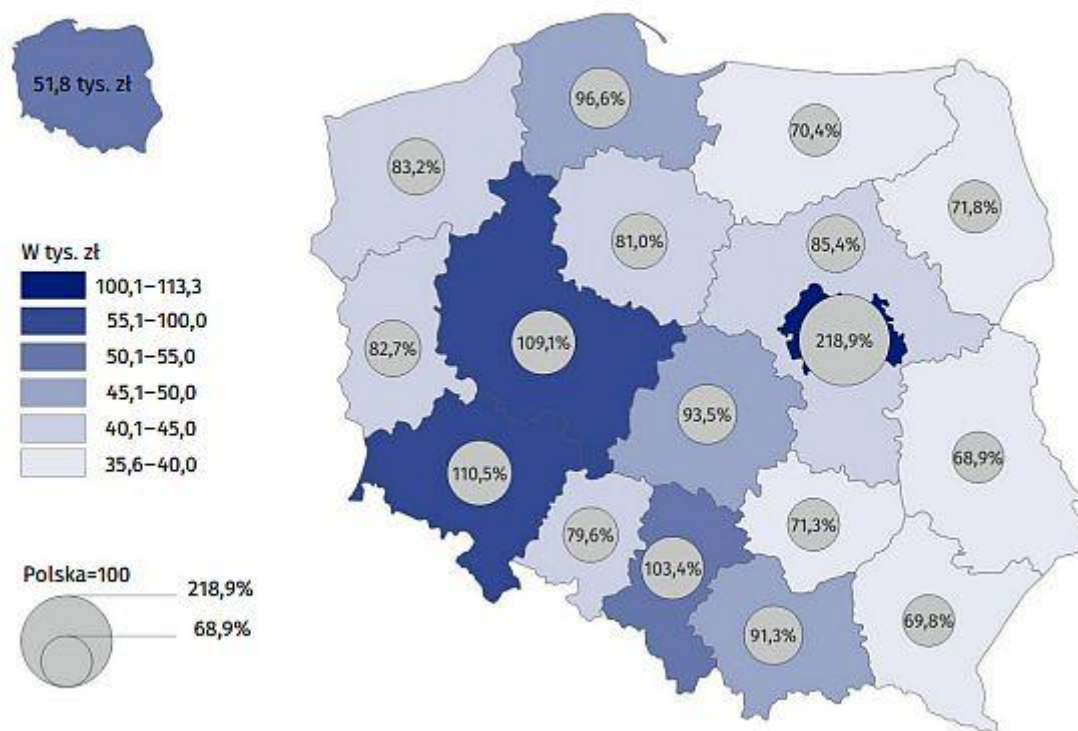
**Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw
grudzień 2018 r./ czerwiec 2019 r.**

Województwo mazowieckie	(1) 6087,21 zł	(1) 6093,26 zł
Województwo śląskie	(2) 5995,19 zł	(4) 5129,67 zł
Województwo dolnośląskie	(3) 5515,53 zł	(2) 5616,19 zł
Województwo pomorskie	(4) 5244,97 zł	(3) 5169,78 zł
Województwo małopolskie	(5) 5025,09 zł	(5) 5059,44 zł
Województwo łódzkie	(6) 4961,65 zł	(8) 4546,66 zł
Woj. zachodniopomorskie	(7) 4834,90 zł	(6) 4677,48 zł
Województwo wielkopolskie	(8) 4695,22 zł	(7) 4636,29 zł
Województwo lubelskie	(9) 4655,73 zł	(10) 4212,62 zł
Województwo opolskie	(10) 4596,72 zł	(9) 4489,11 zł

Wykres 1. Udział regionów w tworzeniu produktu krajowego brutto w 2017 r. (ceny bieżące)

Mapa 1. Produkt krajowy brutto na 1 mieszkańca według regionów w 2017 r. (ceny bieżące)

PKB województwa wielkopolskiego w kwotach bezwzględnych/na osobę

2010: 131,8 mld zł / 38 629 zł
2011: 142,2 mld zł / 41 285 zł
2012: 150,3 mld zł / 43 425 zł
2013: 159,7 mld zł / 46 135 zł
2014: 166,5 mld zł / 48 014 zł
2015: 176,7 mld zł / 50 870 zł
2016: 183,6 mld zł / 52 809 zł
2017: 196,8 mld zł / 56 355 zł

PKB województwa wielkopolskiego w porównaniu z wybranymi regionami partnerskimi
dane odnoszące się do 2017 r. (różnica w stosunku do 2016 r.)

Prowincja Hainaut (Belgia): 33 202 mln € (wzrost + 898 mln)
Region Marche (Italia): 41 183 mln € (wzrost + 195 mln)
Wielkopolska: 46 225 mln € (wzrost + 4 133 mln)
Brandenburgia (Niemcy): 69 487 mln € (wzrost + 730 mln)
Bretania (Francja): 96 669 mln € (wzrost + 2 399 mln)
Północna Brabancja (Niderlandy): 109 434 mln € (wzrost + 1 546 mln)
Region Emilia-Romania (Italia): 157 177 mln € (wzrost + 3 180 mln)
Dolna Saksonia (Niemcy): 290 010 mln € (wzrost + 24 963 mln)
Hesja (Niemcy): 280 003 mln € (wzrost + 9 634 mln)

PKB województwa wielkopolskiego w porównaniu z wybranymi państwami Unii Europejskiej
o zbliżonej liczbie ludności w 2017 r.

Irlandia (4,904 mln mieszkańców) – 294 110 mln € (1,72% w skali UE)
Chorwacja (4,076 mln) – 48 990 mln € (0,31%)
Wielkopolska (3,481 mln) – 46 225 mln € (0,28%)
Słowenia (2,080 mln) – 43 000 mln € (0,27%)
Litwa (2,794 mln) – 42 191 mln € (0,25%)
Łotwa (1,920 mln) – 27 003 mln € (0,16%)
Estonia (1,324 mln) – 23 615 mln € (0,14%)

PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ W WOJEWÓDZTWIE WIELKOPOLSKIM

Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON w województwie wielkopolskim.

W rejestrze REGON w województwie wielkopolskim liczba p.g.n.w końcu 2018 r. wyniosła 429,7 tys., tj. o 1,8% więcej w porównaniu z końcem 2017 r. Najwięcej podmiotów działało na terenie Poznania (26,0%) i powiatu poznańskiego (14,4%). Najczęściej podmioty prowadziły działalność w zakresie handlu; naprawy pojazdów samochodowych. W 2018 r. na każde 100 nowo zarejestrowanych podmiotów przypadło 78 wykreślonych jednostek.

W końcu grudnia 2018 r. w rejestrze REGON dla województwa wielkopolskiego ujętych było 429658 podmiotów gospodarki narodowej (bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie). W ciągu roku ich liczba zwiększyła się o 1,8% (w kraju o 1,3%). Podmioty zarejestrowane w województwie wielkopolskim stanowiły 9,8% wszystkich podmiotów gospodarki narodowej w Polsce, co dało 3. lokatę w kraju po województwie mazowieckim (18,7%) i śląskim (10,8%).

Najwięcej podmiotów w 2018 r. zarejestrowanych było w Poznaniu (111 670) i powiecie poznańskim (61 776). Skupiały one łącznie 40% podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON

w województwie. Największa koncentracja podmiotów gospodarki narodowej występuje na terenie Poznania, gdzie w 2018 r. na 1 km² przypadało 426 podmiotów. W dalszej kolejności plasowały się pozostałe miasta na prawach powiatu: Leszno (278), Kalisz (167) i Konin (100). Natomiast najniższym wskaźnikiem charakteryzowały się powiaty: złotowski (3 podmioty na 1 km²), czarnkowsko-trzcianecki (4) i międzychodzki (5). Wskaźnik przedsiębiorczości, wyrażony liczbą podmiotów w rejestrze REGON w przeliczeniu na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym, w 2018 r. w województwie wielkopolskim wyniósł 2017 (wobec 1973 przed rokiem), tj. wyżej niż przeciętnie w kraju (1866 wobec 1833). W przekroju terytorialnym najbardziej atrakcyjnym miejscem do prowadzenia działalności gospodarczej jest stolica województwa wraz z okalającym ją powiatem poznańskim (odpowiednio 3511 i 2605 podmiotów na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym). Najniższy wskaźnik przedsiębiorczości odnotowano w powiecie złotowskim (1238) i kolskim (1293).

Podmioty gospodarki narodowej w województwie wielkopolskim (2017-2018-2019)

Stan z dnia	31.12.2017 r.	31.12.2018 r.	30.06.2019 r.
Ogółem p. g. n.	422 094	429 658	439 322
w tym:			
Spółki handlowe	53 014	49 137	50 642
Spółki z udziałem kapitału zagranicznego	7 687	5 926	6 004

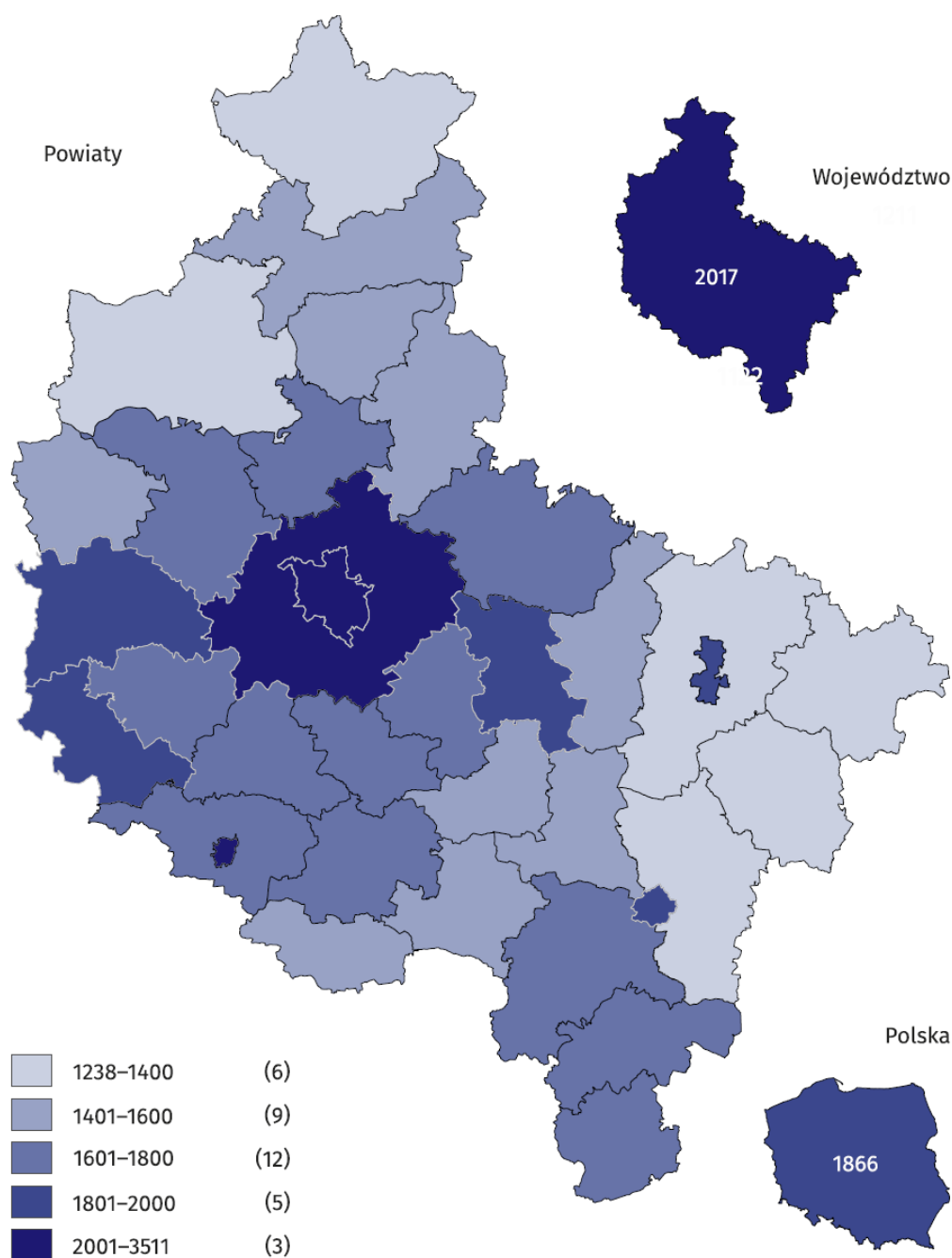
Podmioty gospodarki narodowej według przewidywanej liczby pracujących

W zbiorowości zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej w województwie wielkopolskim przeważają jednostki mikro tj. z przewidywaną przy wpisie do rejestru REGON liczbą pracujących do 9. W 2018 r. stanowiły one 95,7% ogółu jednostek. Spośród nich najwięcej należało do sekcji handel; naprawa pojazdów samochodowych (23,4%), budownictwo (14,0%) oraz działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (10,6%). Udział podmiotów małych (od 10 do 49 pracujących) wyniósł 3,5%. Najwięcej małych podmiotów zajmowało się przetwórstwem przemysłowym (19,6%), handlem; naprawą pojazdów samochodowych (18,6%) i edukacją (17,8%). Podmioty średnie (od 50 do 249 pracujących) stanowiły 0,7% ogółu podmiotów i najczęściej prowadziły działalność w zakresie przetwórstwa przemysłowego (29,4%) oraz edukacji (20,4%). Udział podmiotów dużych (powyżej 250 pracujących) wyniósł jedynie 0,1%. Podmioty duże zajmowały się głównie przetwórstwem przemysłowym (43,1%), a także handlem; naprawą pojazdów samochodowych (13,0%) oraz opieką zdrowotną i pomocą społeczną (10,0%).

Podmioty gospodarki narodowej w województwie wielkopolskim w podziale na subregiony (2018-2019)

Subregion	Liczba p.g.n. (01.01.2018 r.)	Liczba p.g.n. (30.06.2019 r.)
kaliski	65485	68527
koniński	61593	64802
leszczyński	59514	61835
pilski	36191	37792
poznański	86763	92724
Miasto Poznań	112548	113642

Podmioty gospodarki narodowej na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym według powiatów w 2018 r.

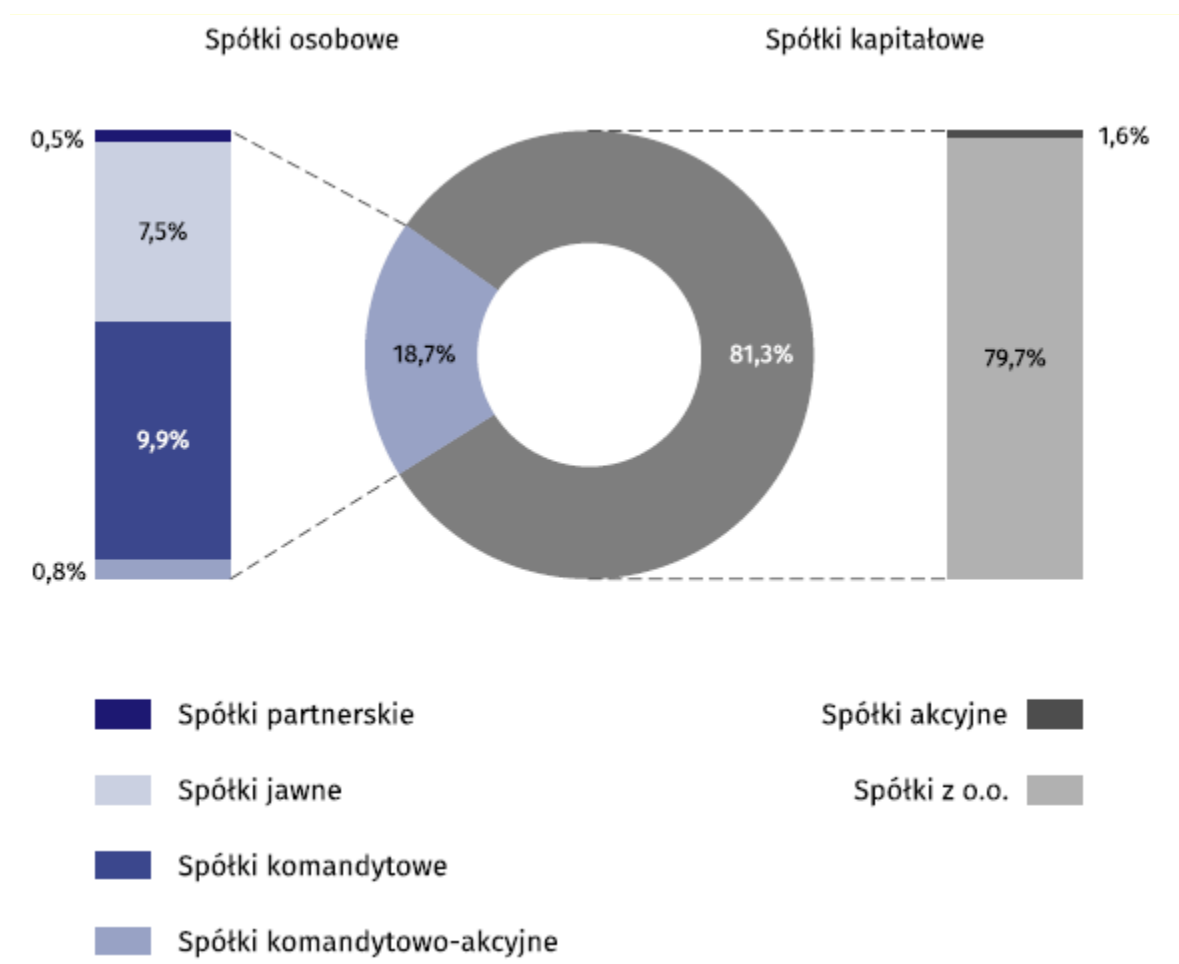
W nawiasach podano liczbę powiatów.

Podmioty gospodarki narodowej według rodzaju prowadzonej działalności i formy prawnej

W województwie wielkopolskim w końcu 2018 r. najliczniejszą grupę podmiotów stanowiły jednostki prowadzące działalność w zakresie: handlu; naprawy pojazdów samochodowych (23,1% ogółu podmiotów), budownictwa (13,7%), działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (10,3%) oraz przetwórstwem przemysłowym (9,2%). W porównaniu z 2017 r. liczba podmiotów gospodarki narodowej najbardziej wzrosła w sekcjach: informacja i komunikacja (o 7,2%), budownictwo (7,1%), administrowanie i działalność wspierająca (o 4,9%) oraz obsługa rynku nieruchomości (o 4,4%). Największy spadek odnotowano w rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie (o 4,1%) oraz handlu;

naprawie pojazdów samochodowych (o 2,8%). W 2018 r., podobnie jak w poprzednich latach, zdecydowana większość podmiotów w rejestrze REGON należała do sektora prywatnego. W końcu grudnia 2018 r. było to 414 541 jednostek, tj. 96,5% ogółu podmiotów. Ponad ¼ podmiotów tego sektora stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą przede wszystkim w zakresie handlu; naprawy pojazdów samochodowych (24,7%), budownictwa (16,2%), działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (11,2%) oraz przetwórstwa przemysłowego (9,4%). W porównaniu z 2017 r. ich liczba zwiększyła się o 11 357 jednostek (o 3,7%). W końcu 2018 r. w rejestrze REGON w województwie wielkopolskim wpisanych było 49 137 spółek handlowych, tj. o 7,3% mniej niż przed rokiem. Spośród spółek handlowych 12,1% stanowiły spółki z udziałem kapitału zagranicznego. Najczęściej spółki handlowe prowadziły swoją działalność w sekcjach: handel; naprawa pojazdów samochodowych (22,5%), działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (13,7%), przetwórstwo przemysłowe (12,9%) oraz budownictwo (11,4%). W strukturze spółek handlowych dominowały spółki kapitałowe (81,3%), przede wszystkim spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (79,7%). Wśród spółek osobowych (18,7%) najliczniej reprezentowane były spółki komandytowe (9,9% ogółu spółek handlowych) i jawne (7,5%).

Spółki handlowe według form prawnych w 2018 r.
(stan w dniu 31.12.)

Liczba zarejestrowanych spółek cywilnych w końcu 2018 r. wyniosła 26151, tj. o 0,9% więcej niż przed rokiem. Podobnie jak w przypadku spółek handlowych, ich działalność prowadzona była głównie w ramach: handlu; naprawy pojazdów samochodowych (38,9%), przetwórstwa przemysłowego (12,6%), budownictwa (9,5%) oraz działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (9,5%). Według stanu na koniec 2018 r. w województwie wielkopolskim zarejestrowanych było 11527 stowarzyszeń

i organizacji społecznych, tj. o 2,5% mniej niż przed rokiem. W rejestrze REGON zmniejszyła się również liczba spółdzielni (o 24,5% do 1572). Odnotowano natomiast wzrost liczby fundacji (o 1,2% do 2022). Liczba przedsiębiorstw państwowych obniżyła się z 15 do 4.

Podmioty gospodarki narodowej nowo zarejestrowane i wyrejestrowane

W 2018 r. w województwie wielkopolskim zarejestrowano 38 871 nowych podmiotów, tj. o 11,5% więcej niż przed rokiem. Wśród nich dominowały osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (80,3%). Kolejną grupą były spółki handlowe, które stanowiły 11,5% ogółu nowych podmiotów. Biorąc pod uwagę rodzaj prowadzonej działalności najczęściej nowo zarejestrowanych podmiotów należało do sekcji: budownictwo (21,5%), handel; naprawa pojazdów samochodowych (16,4%) oraz działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (11,1%). Najwięcej nowych jednostek powstało w Poznaniu (9127, tj. 23,5%) i powiecie poznańskim (5442, tj. 14,0%), a najmniej w powiecie międzychodzkiem (323, tj. 0,8%).

W 2018 r. z rejestru REGON dla województwa wielkopolskiego wyrejestrowano łącznie 30 420 podmiotów, tj. o 11,9% więcej niż przed rokiem. Wśród wykreślanych jednostek przeważały osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (63,1%), a spółki handlowe stanowiły 26,5% wyrejestrowanych podmiotów. Podmioty wyrejestrowane prowadziły działalność głównie w ramach: handlu; naprawy pojazdów samochodowych (28,9% ogółu wykreślonych jednostek), budownictwa (14,6%) oraz przetwórstwa przemysłowego (11,7%). Najwięcej wyrejestrowań podmiotów odnotowano w Poznaniu (9326, tj. 30,7% ogółu) i powiecie poznańskim (3355, tj. 11,0%), a najmniej było ich w powiecie międzychodzkiem (261, tj. 0,9%). Stosunek liczby podmiotów wykreślonych z rejestru do jednostek nowo rejestrowanych w 2018 r. w województwie wielkopolskim wyniósł 78,3% (78,0% przed rokiem). Nowych rejestracji było więcej niż wyrejestrowań w przypadku osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą i spółek cywilnych (odpowiednio 61 i 53 wyrejestrowania na 100 nowych zarejestrowań wobec 88 i 76 w roku 2017). Natomiast mniej korzystnie kształtował się wskaźnik dla spółek handlowych, gdzie na 100 nowych zarejestrowań w tej grupie podmiotów przypadało 180 wyrejestrowań (15 w 2017 r.) oraz spółdzielni (160 wobec 36).

Podmioty migrujące

W 2018 r. liczba podmiotów migrujących z Poznania wyniosła 1734 jednostek (w tym 1691 podmiotów mikro), tj. o 10,1% więcej niż przed rokiem. Ponad połowa z nich (51,3%) znalazła się w strefie dojazdów do Poznania (gminy: Łubowo, Czempin, Luboń, Puszczykowo, Czerwonak, Dopiewo, Kleszczewo, Komorniki, Kostrzyn, Kórnik, Mosina, Murowana Goślina, Pobiedziska, Rokietnica, Stęszew, Suchy Las, Swarzędz, Tarnowo Podgórne, Obrzycko, Ostroróg, Szamotuły, Brodnica, Skoki, Nekla). Poza województwo wielkopolskie przeniosło się 35,1% podmiotów gospodarczych. Natomiast 13,6% podmiotów zmieniło swą lokalizację migrując poza LUZ(*) Poznań, ale pozostając na terenie województwa wielkopolskiego. W ramach tzw. szerszej strefy miejskiej Poznania w 2018 r. podmioty migrowały najczęściej do Dopiewa (12,7% podmiotów migrujących do jego strefy dojazdów), Tarnowa Podgórnego (11,6%), Komornik (10,3%) oraz Swarzędza (9,7%). Podmioty migrujące z Poznania zajmowały się przede wszystkim działalnością profesjonalną, naukową i techniczną (19,3% podmiotów) oraz handlem; naprawą pojazdów samochodowych (17,6%).

Z Konina migrowały 133 podmioty (w tym 131 podmiotów mikro), tj. o 3,1% więcej niż w 2017 r. Ponad połowa z nich (57,1%) znalazła się w strefie dojazdów do Konina (gminy: Golina, Grodziec, Kazimierz Biskupi, Kramsk, Krzymów, Rychwał, Rzgów, Skulsk, Stare Miasto, Ślesin), 27,8% jednostek przeniosło się poza szerszą strefę miejską Konina pozostając w województwie wielkopolskim, a 15,0% poza województwo wielkopolskie. W ramach szerszej strefy miejskiej Konina w 2018 r. podmioty migrowały najczęściej do Starego Miasta (38,2% podmiotów migrujących do strefy dojazdów do Konina). Z Kalisza migrowało 112 podmiotów (w tym 106 podmiotów mikro), tj. o 4,3% mniej niż w 2017 r. Największa część z nich (37,5%) przeniosła się poza LUZ Kalisz, nadal pozostając w województwie wielkopolskim. Pozostałe podmioty z jednakowym natężeniem migrowały do strefy dojazdów do Kalisza (gminy: Blizanów, Brzeziny, Ceków-Kolonia, Godziesze Wielkie, Gołuchów, Koźminek, Lisków, Mycielin, Opatówek, Stawiszyn, Szczytniki, Nowe Skalmierzyce, Żelazków) oraz poza

województwo wielkopolskie (po 31,3%). W ramach szerszej strefy miejskiej Kalisza w 2018 r. podmioty migrowały najczęściej do Żelazkowa (31,4% podmiotów). Z Leszna migrowało 100 podmiotów (w tym 96 podmiotów mikro), tj. o 10,7% mniej niż w 2017 r. W strefie dojazdów do Leszna (gminy: Krzemieniewo, Lipno, Osieczna, Rydzyna, Święciewo, Włoszakowice) znalazło się 57,0% jednostek. Poza LUZ Leszno, pozostając jednocześnie w województwie wielkopolskim, trafiło 23,0% podmiotów. Poza województwo wielkopolskie migrowało 20,0%. W ramach szerszej strefy miejskiej Leszna w 2018 r. podmioty przenosiły się najczęściej do Lipna (36,8% podmiotów migrujących do tej strefy) oraz Rydzyny (28,1%).

(*) LUZ (*Larger Urban Zone*) szersza strefa miejska: miasto wraz z jego strefą dojazdów, którą stanowią gminy, spełniające jednocześnie dwa następujące warunki: – co najmniej 15% ogółu pracowników najemnych – mieszkańców gminy – w 2006 r. dojeżdżało do pracy do miasta, – gmina graniczy bezpośrednio z miastem lub z innymi gminami spełniającymi pierwszy warunek, tworząc zwarty obszar.

Podmioty gospodarki narodowej w województwie wielkopolskim w rejestrze REGON
wg sekcji PKD (31.12.2017 r. > 31.12.2018 r. > 30.06.2019 r.)

Wyszczególnienie Stan 31.12.2017 Stan 31.12.2018 Stan 30.06.2019	Ogółem	Osoby prawne oraz jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej	Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą
OGÓŁEM	422094 429658 439322	119183 115390 117857	302 911 314268 321465
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	11297 10831 10773	2271 2045 2043	9026 8786 8730
Przemysł	42815 42205 42875	12698 11291 11489	30117 30914 31386
Budownictwo	55141 59034 62052	8463 8222 8508	46678 50812 53544
Handel/naprawa pojazdów samochodowych	102248 99360 99799	24329 21753 21922	77919 77607 77877
Transport i gospodarka magazynowa	24800 25438 25887	3564 3679 3822	21236 21759 22065
Zakwaterowanie i gastronomia	9967 10300 10644	2776 2836 2916	7191 7464 7728
Informacja i komunikacja	14199 15223 15786	4758 4600 4614	9441 10623 11172
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	11469 11564 11643	2082 2071 2084	9387 9493 9559
Obsługa rynku nieruchomości	18640 19461 19948	15067 15607 15936	3573 3854 4012
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	42821 44462 45544	9493 9404 9646	33328 35058 35898
Administrowanie	13422	3032	10390

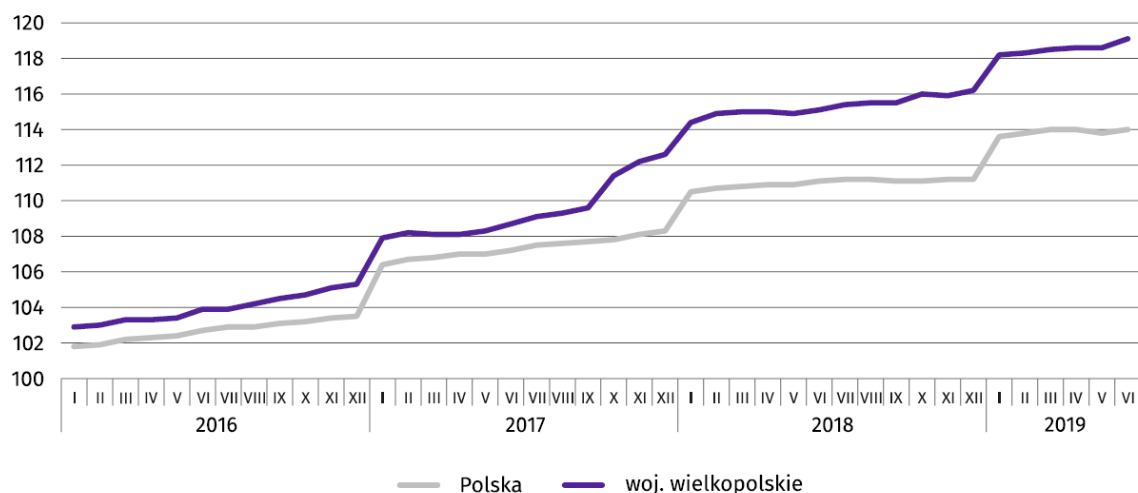
i działalność wspierająca	14083 14639	3190 3374	10893 11265
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenie społeczne	2741 2678 2678	2730 2665 2665	11 13 13
Edukacja	14072 14216 14438	6992 6712 6697	7080 7504 7741
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	23207 24161 24549	2652 2701 2723	20555 21460 21826
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	7144 7224 7460	4124 4005 4082	3020 3219 3378
Pozostała działalność usługowa	26911 27912 28933	12953 13105 13664	13958 14807 15269

RYNEK PRACY I WYNAGRODZENIA W WOJEWÓDZTWIE WIELKOPOLSKIM

Rynek pracy

Rok 2018 był dziewiątym z kolei, w którym zwiększyło się przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w województwie wielkopolskim, przy tempie wzrostu wolniejszym niż w 2017 r. W 2018 r. przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w województwie wielkopolskim ukształtowało się na poziomie 764,1 tys. osób, tj. o 4,6% wyższym w stosunku do poprzedniego roku (wobec wzrostu o 5,4% w 2017 r.). W kraju zatrudnienie w porównaniu z rokiem poprzednim zwiększyło się o 3,5% (wobec przyrostu o 4,5% w 2017 r.). Liczba zatrudnionych w przetwórstwie przemysłowym wyniosła 314,8 tys. osób, co stanowiło 41,2% ogółu zatrudnionych w sektorze przedsiębiorstw. W porównaniu z rokiem poprzednim przeciętne zatrudnienie wzrosło m.in. w sekcjach: transport i gospodarka magazynowa (o 15,6%), handel i naprawa pojazdów samochodowych (o 6,7%) oraz zakwaterowanie i gastronomia (o 6,5%), natomiast zmniejszyło się w sekcjach obsługa rynku nieruchomości (o 7,7%) oraz wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 3,3%)

Przeciętne miesięczne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw (przeciętna miesięczna 2015 = 100)

W I półroczu 2019 r. w województwie wielkopolskim utrzymała się tendencja wzrostowa przeciętnego miesięcznego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw, obserwowana w odniesieniu do analogicznego okresu 2018 r. W porównaniu z czerwcem 2018 r. w większości sekcji odnotowano wzrost zatrudnienia, największy w sekcjach: informacji i komunikacji (o 11,0%) oraz działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (o 10,1%). Spadek zatrudnienia obserwowano w tym czasie w przedsiębiorstwach zajmujących się administrowaniem i działalnością wspierającą (o 2,8%), jak również górnictwem i wydobywaniem (o 0,2%) oraz obsługą rynku nieruchomości (o 0,1%). W strukturze zatrudnienia w województwie wielkopolskim niezmiennie dominowały dwie sekcje: przetwórstwo przemysłowe (40,5% ogółu zatrudnionych w sektorze przedsiębiorstw) oraz handel; naprawa pojazdów samochodowych (31,4%). Na poziomie działów największym zatrudnieniem wciąż charakteryzowały się przedsiębiorstwa handlu detalicznego (21,1% ogółu zatrudnionych) i hurtowego (8,8%), jednostki związane z transportem lądowym i rurociągowym (7,2%) oraz podmioty zajmujące się produkcją artykułów spożywczych (6,3%) i mebli (6,0%).

Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw (grudzień 2018)

Wyszczególnienie	XII 2018	
	w tys.	XII 2017=100
OGÓŁEM	772,2	103,2
w tym:		
Przemysł	341,5	102,4
górnictwo i wydobywanie	4,6	99,1
przetwórstwo przemysłowe	317,2	102,4
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	7,7	98,6
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	12,1	104,3
Budownictwo	36,6	99,8
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	242,0	104,6
Transport i gospodarka magazynowa	67,2	108,3
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	6,6	106,2
Informacja i komunikacja	13,0	107,1
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	7,1	91,2
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna ^Δ	15,0	106,3
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	31,6	95,9

W I półroczu 2019 r. przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw wyniosło 789,0 tys. osób i było o 3,2% większe niż w okresie styczeń-czerwiec 2018 r. (przed rokiem wzrost zatrudnienia wyniósł 6,7%). Podobnie jak w czerwcu 2019 r., w całym półroczu największy roczny przyrost zatrudnienia dotyczył sekcji informacja i komunikacja (o 10,7%) oraz działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (o 8,8%). Spadek zatrudnienia odnotowały przedsiębiorstwa zajmujące się obsługą rynku nieruchomości (o 0,7%) oraz administrowaniem i działalnością wspierającą (o 0,4%). W samym miesiącu w czerwcu 2019 r. przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw wyniosło 792,4 tys. osób i wzrosło o 0,4% w porównaniu z poprzednim miesiącem oraz o 3,5% w stosunku do

czerwca 2018 r. (przed rokiem obserwowano wzrost zatrudnienia odpowiednio o 0,2% w ujęciu miesięcznym i o 6,1% w stosunku rocznym).

Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw (czerwiec 2019)

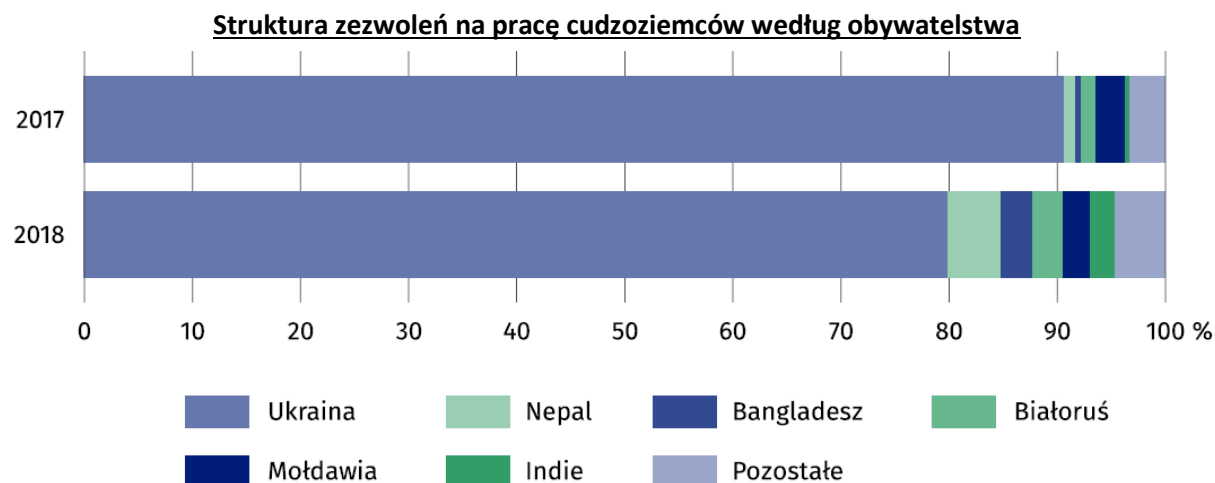
Wyszczególnienie	VI 2019	
	w tys.	VI 2018=100
OGÓŁEM	792,4	103,5
w tym:		
Przemysł	345,5	101,7
górnictwo i wydobywanie	4,6	99,8
przetwórstwo przemysłowe	320,9	101,8
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	7,7	100,3
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	12,3	102,3
Budownictwo	39,2	105,7
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	248,6	105,0
Transport i gospodarka magazynowa	69,1	106,8
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	7,0	105,0
Informacja i komunikacja	14,0	111,0
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	7,2	99,9
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna ^Δ	16,6	110,1
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	33,3	97,2

Cudzoziemcy na wielkopolskim rynku pracy

W województwie wielkopolskim w 2018 r. wydano 36,5 tys. zezwoleń na pracę dla cudzoziemców oraz wpisano do ewidencji 166,1 tys. oświadczeń o powierzeniu pracy cudzoziemcowi. Utrzymała się tendencja wzrostowa liczby zezwoleń, jednak tempo jej wzrostu zmniejszyło się w porównaniu z rokiem ubiegłym. W 2018 r. wydano o 73,3% więcej zezwoleń niż przed rokiem, podczas gdy w 2017 r. było to dwukrotnie więcej niż w 2016 r.

Zezwolenia na pracę cudzoziemców : w 2018 r. Wojewoda Wielkopolski wydał 36,5 tys. zezwoleń na pracę cudzoziemców, tj. o 15,4 tys. więcej (o 73,3%) niż przed rokiem (w 2017 r. odnotowano ponad dwukrotny wzrost). Średnioroczne tempo wzrostu liczby wydanych zezwoleń w latach 2010–2018 wyniosło 46,4%. Analiza struktury zezwoleń na pracę według płci wskazuje na zdecydowaną przewagę mężczyzn – tylko co 5. zezwolenie zostało wydane kobietom. Najwięcej zezwoleń na pracę cudzoziemców nadal wydawanych jest w województwie mazowieckim (79,7 tys.; tj. 24,2% zezwoleń w kraju). Województwo wielkopolskie uplasowało się na 2. miejscu z udziałem 11,1%, wyprzedzając

łódzkie (9,9%) i małopolskie (8,4%). W porównaniu z 2017 r. województwo wielkopolskie awansowało o 2. pozycję (8,9%). Zezwolenia na pracę najczęściej przyznawane są obywatelom Ukrainy, którzy w 2018 r. stanowili 79,9% cudzoziemców, którym Wojewoda Wielkopolski udzielił zgody na pracę na terytorium Polski. Jednak w porównaniu z 2017 r. udział zezwoleń na pracę dla obywateli Ukrainy zmniejszył się o 10,8 p. proc. Zwiększył się natomiast odsetek zezwoleń udzielonych obywatelom innych narodowości: obywatelom Nepalu wystawiono 5,0% ogółu zezwoleń (o 4,0 p. proc. więcej niż w 2017 r.), zezwolenia wydane obywatelom Bangladeszu stanowiły 2,9% (o 2,4 p. proc. więcej), a udzielone zgody na pracę Białorusinów – 2,8% (o 1,4 p. proc. więcej).

Większość wydanych zezwoleń na pracę dotyczy mężczyzn. Ich udział w ogólnej liczbie zezwoleń wydanych w województwie wielkopolskim w 2018 r. wyniósł 78,9% i był o 1,2 p. proc. większy niż w 2017 r. W kraju udział wydanych zezwoleń dla mężczyzn ukształtował się na poziomie 77,2% (od 70,6% w województwie łódzkim do 92,1% w lubelskim). Zezwolenia na pracę cudzoziemców wydawane są na coraz dłuższe okresy ważności. W 2018 r. już 75,0% zezwoleń na pracę wystawionych było na okres ważności od 1 roku do 2 lat. W 2017 r. udział takich zezwoleń wyniósł 69,9%, a w 2015 r. zaledwie 10,1%. W ciągu roku istotnie zwiększył się również udział zezwoleń wydanych na okres powyżej 2 lat (z 1,9% do 7,3%). Zezwolenia z okresem ważności od 3 miesięcy do 1 roku stanowiły 17,6% wobec 27,8% w 2017 r. i 84,1% w 2015 r. Krótkookresowe zezwolenia na pracę z okresem ważności do 3 miesięcy stanowiły jedynie 0,1% ogólnej ich liczby (0,4% w 2017 r. i 3,1% w 2015 r.).

W 2018 r. zdecydowana większość zezwoleń (prawie 90%) dotyczyła pracy w podmiotach zaklasyfikowanych do czterech sekcji PKD (przetwórstwo przemysłowe, administrowanie i działalność wspierająca, transport i gospodarka magazynowa oraz budownictwo). Najwięcej zezwoleń wydano dla pracodawców prowadzących działalność w zakresie przetwórstwa przemysłowego (10,2 tys.). W porównaniu z 2017 r. udział takich zezwoleń zwiększył się prawie 2-krotnie (z 14,4% do 28,0%). Podmioty zajmujące się administrowaniem i działalnością wspierającą (w tym zatrudnianiem poprzez agencje pracy tymczasowej) otrzymały 8,4 tys. zezwoleń, co stanowiło 22,9%. Na pracę cudzoziemców w podmiotach z sekcji transport i gospodarka magazynowa udzielono 7,6 tys. zgód, a udział zezwoleń w ciągu roku wzrósł z 18,8% do 20,7%. Cudzoziemcy pracujący w budownictwie otrzymali 6,6 tys. zezwoleń. Odsetek zezwoleń dotyczących budownictwa zwiększył się z 16,1% do 18,2%. Biorąc pod uwagę liczbę wydanych zezwoleń na pracę według wybranych grup wielkich Klasyfikacji Zawodów i Specjalności cudzoziemcy w 2018 r. zatrudnieni byli najczęściej jako pracownicy wykonujący prace proste (39,5%), robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy (29,1%) oraz operatorzy i monterzy maszyn oraz urządzeń (24,5%). Przeważający udział zezwoleń na pracę dla trzech grup zawodów związany jest m.in. ze znaczącym odsetkiem cudzoziemców zatrudnianych przez pracodawców z sekcji budownictwo i przetwórstwo przemysłowe.

Oświadczenia o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcom

W ramach uproszczonej procedury obywatele Armenii, Białorusi, Gruzji, Mołdawii, Rosji i Ukrainy mogą podejmować krótkoterminową pracę w Polsce bez obowiązku uzyskiwania zezwolenia na pracę. Od 2018 r. oświadczenie uprawnia do wykonywania pracy niesezonowej bez zezwolenia przez okres 6 miesięcy w kolejnych 12 miesiącach. Oświadczenie o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcowi (wcześniej o zamiarze powierzenia) rejestrowane jest w powiatowym urzędzie pracy przez pracodawcę. W 2018 r. pracodawcy złożyli w powiatowych urzędach pracy w województwie wielkopolskim 166,1 tys. oświadczeń (z czego 50,6 tys. dotyczyło kobiet). W porównaniu z 2017 r. zarejestrowano o 8,8% mniej oświadczeń, co było m.in. następstwem wyłączenia prac sezonowych z procedury (wobec wzrostu o 43,5% w 2017 r.). W latach 2010–2018 obserwowano wzrostową tendencję liczby zarejestrowanych oświadczeń – zwiększała się ona średnio o 48,3% z roku na rok.

Pod względem liczby zarejestrowanych oświadczeń w 2018 r. województwo wielkopolskie z udziałem 10,5% zajmowało 4. miejsce w kraju, tj. o jedno niżej niż przed rokiem. Więcej oświadczeń wpisano do ewidencji w województwach: mazowieckim (16,9%), śląskim (11,7%) i dolnośląskim (10,8%). Pracodawcy najczęściej wnioskowali o zatrudnienie obywateli Ukrainy (153,3 tys. oświadczeń). Jednak ich udział w strukturze zatrudnienia cudzoziemców stopniowo zmniejsza się (z 97,0% w 2016 r. i 94,6% w 2017 r. do 92,3% w 2018 r.). Oświadczenia dotyczące obywateli pozostałych państw stanowiły ok. 8% ogółu oświadczeń wpisanych do ewidencji (w tym najwięcej Białorusi – 3,2%, Mołdawii – 2,3% oraz Gruzji – 1,8%). W porównaniu z 2017 r. najbardziej wzrosła liczba oświadczeń wydanych obywatelom Gruzji (prawie 2-krotnie do 3,0 tys.) oraz Mołdawii (o 30,9% do 3,9 tys.).

Najwięcej oświadczeń składają pracodawcy z powiatu poznańskiego i Poznania. W 2018 r. zarejestrowano ich łącznie 65,3 tys., co stanowiło 39,3% ogółu oświadczeń w województwie wielkopolskim (37,1% w 2017 r.). Drugą lokatę pod względem liczby oświadczeń zajęł powiat średzki z udziałem 5,8% (4,3% przed rokiem). W strukturze złożonych oświadczeń udział powyżej 3% odnotowano jeszcze w powiatach: kaliskim i Kaliszu (4,8% wobec 6,7% w 2017 r.), wolsztyńskim (4,3% wobec 4,4%), jarocińskim (4,1% wobec 4,5%), kępińskim (3,5% wobec 3,1%) oraz ostrowskim (3,5% wobec 6,4%). Natomiast do terenów o najniższym poziomie zarejestrowanych oświadczeń należały powiaty: kolski, złotowski, chodzieski, śremski i słupecki, w których liczba oświadczeń nie przekroczyła 1 tys.

Bezrobocie rejestrowane

W końcu grudnia 2018 r. liczba bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy województwa wielkopolskiego wyniosła 50,9 tys. i była niższa od zanotowanej przed rokiem (o 8,0 tys., tj. o 13,6%) oraz w 2015 r. (o 42,4 tys., tj. o 45,5%). Bezrobotni mieszkańcy wsi stanowili 47,9% ogółu bezrobotnych w województwie (przed rokiem 48,0%). W skali kraju na koniec 2018 r. liczba bezrobotnych była o 10,4% mniejsza niż rok wcześniej, a w stosunku do 2015 r. jej spadek wyniósł 38,0%. W województwie wielkopolskim w końcu 2018 r. spadek liczby bezrobotnych, w odniesieniu do roku poprzedniego, odnotowano w trzydziestu trzech powiatach, najwyższy w powiecie kolskim (o 29,0%). Wzrost liczby bezrobotnych zaobserwować można w dwóch powiatach: tureckim (o 1,9%) i wrzesińskim (o 0,8%). W końcu 2018 r. 80,7% ogółu bezrobotnych w województwie nie posiadało prawa do zasiłku (w 2017 r. – 82,9%); 89,9% stanowiły osoby wcześniej pracujące (w poprzednim roku – 89,2%). W końcu grudnia 2018 r. w województwie wielkopolskim wśród bezrobotnych przeważały kobiety, ale ich liczba była o 12,1% mniejsza niż przed rokiem. Stanowiły one 61,8% ogółu zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy (rok wcześniej 60,8%). Liczba zarejestrowanych bezrobotnych mężczyzn w 2017 r. była o 15,9 % mniejsza niż w 2017 r.

Bezrobocie nadal dotyczyło przede wszystkim ludzi młodych. W końcu grudnia 2018 r. najliczniejszą grupę wśród bezrobotnych stanowiły osoby w wieku 25–34 lata (14,7 tys.), a ich odsetek w ogólnej liczbie bezrobotnych nie zmienił się znacząco w porównaniu z poprzednim rokiem i stanowił 29,0%. Nieznacznie wzrósł udział osób w wieku 35–44 lat (o 0,9 p. proc do 23,5%) oraz w wieku 45–54 lata (o 0,1 p. proc do 17,1%), natomiast zmniejszył w wieku 55 lat i więcej (o 0,4 p. proc. do 17,0%) oraz poniżej 25 lat (o 0,6 p. proc. do 13,5%). Większość bezrobotnych rejestrujących się w powiatowych

urzędach pracy to osoby o niskim poziomie wykształcenia. Dwie najliczniejsze grupy stanowiły osoby posiadające wykształcenie zasadnicze zawodowe (29,0% ogółu bezrobotnych) oraz gimnazjalne, podstawowe i niepełne podstawowe (25,2%). Udział osób z najniższym wykształceniem zmniejszył się w porównaniu z 2017 r. o 1,4 p. proc. Liczba osób bezrobotnych z wyższym wykształceniem w ciągu 2018 r. zmniejszyła się (o 11,6%), ale ich odsetek wzrósł o 0,3 p. proc. do poziomu 13,9%.

W 2018 r., w porównaniu z rokiem poprzednim, we wszystkich kategoriach wyodrębnionych ze względu na czas pozostawania bez pracy odnotowano spadek liczby bezrobotnych; największy wystąpił w przypadku osób pozostających bez pracy od 12 do 24 miesięcy (o 24,7%, przy spadku udziału grupy o 1,9 p. proc.), a najmniejszy w kategorii do 3 miesięcy (o 6,8%, przy wzroście udziału grupy o 2,8 p. proc.). Największe trudności ze znalezieniem pracy miały osoby ze stażem pracy 1–5 lat (26,1% liczby bezrobotnych ogółem) i w porównaniu z rokiem poprzednim udział tej grupy wzrósł najbardziej, tj. o 0,5 p. proc. Natomiast w porównaniu do 2015 r. najmocniej zmalał odsetek bezrobotnych bez stażu pracy (o 2,5 p. proc. do 10,1%) oraz ze stażem pracy 20–30 lat (o 1,1 p. proc. do 9,8%).

Bezrobotni będący w szczególnej sytuacji na rynku pracy w końcu grudnia 2018 r. stanowili 82,2% ogółu bezrobotnych. Najliczniejszą grupą byli długotrwale bezrobotni (21,8 tys. osób, tj. o 22,1% mniej niż w 2017 r.), których udział w populacji bezrobotnych wyniósł 42,9%. Odsetek bezrobotnych w wieku poniżej 30 roku życia ukształtował się na poziomie 27,6%, a osób w wieku powyżej 50 roku 25,8%. W 2018, w porównaniu z rokiem poprzednim, spadła liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej (o 9,6%), ale udział tej grupy w bezrobotnych ogółem zwiększył się o 0,2 p. proc. i osiągnął 3,6%. Odsetek bezrobotnych posiadających co najmniej jedno dziecko w wieku do 6 roku życia ukształtował się na poziomie 23,2%, a osób posiadających dziecko niepełnosprawne w wieku do 18 roku życia – 0,3%. Odsetek bezrobotnych niepełnosprawnych ukształtował się na poziomie 8,0%, przy spadku ich liczby o 0,6 tys., tj. o 12,3%.

Stopa bezrobocia rejestrowanego w województwie wielkopolskim w kolejnych miesiącach 2018 r. była niższa od notowanej w analogicznych okresach 2017 r., a maksymalna zmiana wynosiła 1,3 p. proc. Podobna sytuacja wystąpiła w kraju. W końcu grudnia 2018 r. stopa bezrobocia rejestrowanego w Polsce osiągnęła 5,8%, tj. o 0,8 p. proc. mniej niż przed rokiem i o 3,9 p. proc. mniej w porównaniu z 2015 r. W województwie wielkopolskim w końcu 2018 r. stopa bezrobocia rejestrowanego była najniższa w kraju i ukształtowała się na poziomie 3,1%, tj. o 0,6 p. proc. mniej niż rok wcześniej oraz o 3,0 p. proc. mniej w stosunku do 2015 r.

Spadek stopy bezrobocia w skali roku odnotowano w niemal wszystkich powiatach, wyjątek stanowił powiat turecki (wzrost o 0,1 p. proc. do 4,4%). Nadal obserwowano dość duże zróżnicowanie terytorialne stopy bezrobocia rejestrowanego w województwie. Rozpiętość pomiędzy najniższą oraz najwyższą wartością tego wskaźnika w powiatach wyniosła 7,8 p. proc., lecz w skali roku zmniejszyła się o 2,2 p. proc. Najwyższą stopę bezrobocia odnotowano w powiatach: konińskim (9,0%), złotowskim (7,0%) oraz chodzieskim (6,9%), zaś najniższą – w Poznaniu (1,2%) i w powiatach: wolsztyńskim (1,4%) oraz poznańskim (1,4%).

W 2018 r. w województwie wielkopolskim liczba nowo zarejestrowanych bezrobotnych wyniosła 112,6 tys. osób i była mniejsza niż przed rokiem (o 18,8 tys., tj. o 14,3%) oraz mniejsza w porównaniu z zanotowaną w 2015 r. (o 61,2 tys., tj. o 35,2%). Najliczniejszą grupę nadal stanowiły osoby rejestrujące się po raz kolejny, a ich udział w ogólnej liczbie nowo zarejestrowanych zmniejszył się w stosunku do 2017 r. (0,2 p. proc.) i osiągnął 79,5%.

Liczba bezrobotnych i stopa bezrobocia w województwie wielkopolskim w latach 1999-2019

Rok i miesiąc		Liczba bezrobotnych ogółem	Liczba bezrobotnych kobiet	Procent bezrobotnych kobiet	Liczba bezrobotnych mężczyzn	Procent bezrobotnych mężczyzn	Stopa bezrobocia (w %)
1999	XII	164 639	96 696	58,7	67 943	41,3	10,5
2000	XII	193 326	111 496	57,7	81 830	42,3	12,5

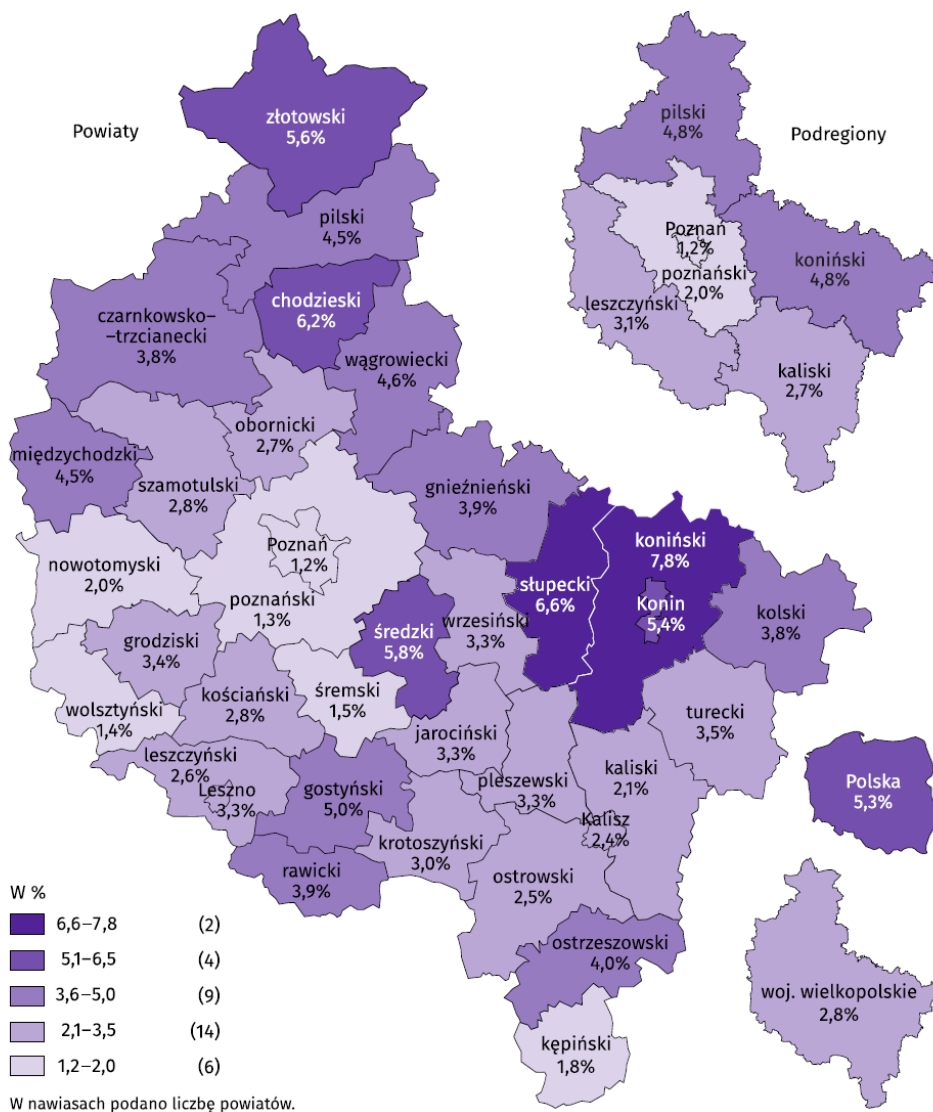
2001	XII	237 268	127 850	53,9	109 418	46,1	16,6
2002	XII	249 238	129 906	52,1	119 332	47,9	17,2
2003	XII	247 869	132 100	53,3	115 769	46,7	17,1
2004	XII	232 251	127 938	55,1	104 313	44,9	15,9
2005	XII	211 420	122 011	57,7	89 409	42,3	14,6
2006	XII	169 089	105 818	62,6	63 271	37,4	11,7
2007	XII	112 827	74 192	65,8	38 635	34,2	7,8
2008	XII	91 441	56 564	61,9	34 877	38,1	6,4
2009	XII	133 563	73 039	54,7	60 524	45,3	9,2
2010	XII	135 172	75 711	56,0	59 461	44	9,2
2011	XII	134 954	78 369	58,1	56 585	41,9	9,2
2012	XII	147 902	81 292	55,0	66 610	45,0	9,9
2013	XII	144 832	79 790	55,1	65 042	44,9	9,6
2014	XII	116 410	65 842	56,6	50 568	43,4	7,6
2015	XII	93 311	53 807	57,7	39 504	42,3	6,1
2016	XII	77 697	45 716	58,8	31 981	41,2	5,0
2017	XII	58 857	35 766	60,8	23 091	39,2	3,7
2018	XII	50 867	31 452	61,8	19 415	38,2	3,1
2019	VI	46 220	28 524	61,7	17 696	38,3	2,8

W końcu czerwca 2019 r. liczba bezrobotnych zarejestrowanych w urzędach pracy wyniosła 46,2 tys. osób i była o 1,9 tys. (o 3,4%) mniejsza niż w poprzednim miesiącu oraz o 6,2 tys. (o 11,8%) mniejsza niż w czerwcu 2018 r. Kobiety stanowiły 61,7% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych (w analogicznym okresie 2018 r. - 62,0%). Stopa bezrobocia rejestrowanego w województwie wielkopolskim w końcu czerwca 2019 r. wyniosła 2,8%, tj. o 0,1 p. proc. mniej niż przed miesiącem i o 0,4 p. proc. mniej niż przed rokiem. Stopa bezrobocia w województwie pozostała najniższa w kraju, gdzie wskaźnik ukształtował się na poziomie 5,3%, czyli o 0,1 p. proc. niższym niż w maju br. i o 0,5 p. proc. niższym niż w czerwcu 2018 r. Stopa bezrobocia w województwie wielkopolskim nadal była zróżnicowana terytorialnie. Do powiatów o najwyższej stopie bezrobocia należały: koniński (7,8% wobec 9,7% w czerwcu ub. roku), słupecki (6,6% wobec 7,4%) i chodzieski (6,2% wobec 6,9%), a o najniższej – Poznań (1,2% wobec 1,3%), poznański (1,3% wobec 1,5%) oraz wolsztyński (1,4%; podobnie jak przed rokiem).

Stopa bezrobocia rejestrowanego w Wielkopolsce w poszczególnych miesiącach 2018-2019

Styczeń 2018	3,8%	Lipiec 2018	3,2%	Styczeń 2019	3,3%
Luty 2018	3,9%	Sierpień 2018	3,2%	Luty 2019	3,3%
marzec 2018	3,7%	Wrzesień 2018	3,2%	Marzec 2019	3,2%
Kwiecień 2018	3,5%	Październik 2018	3,1%	Kwiecień 2019	3,0%
Maj 2018	3,4%	Listopad 2018	3,1%	Maj 2019	2,9%
czerwiec 2018	3,2%	Grudzień 2018	3,1%	Czerwiec 2019	2,8%

STOPA BEZROBOCIA REJESTROWANEGO WG POWIATÓW I SUBREGIONÓW 2019
(stan 30.06.2019 r.)

Wynagrodzenia

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w województwie wielkopolskim w 2018 r. ukształtowało się na poziomie wyższym niż w roku poprzednim. W porównaniu z 2017 r. zwiększyło się również średnie wynagrodzenie za godzinę pracy oraz czas przepracowany w sektorze przedsiębiorstw. Przeciętne wynagrodzenie brutto to stosunek sumy wynagrodzeń osobowych brutto, honorariów wypłaconych niektórym grupom pracowników za prace wynikające z umowy o pracę, wypłat z tytułu udziału w zysku do podziału lub w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach oraz dodatkowych wynagrodzeń rocznych dla pracowników jednostek sfery budżetowej do przeciętnej liczby zatrudnionych w danym okresie, po wykluczeniu osób wykonujących pracę nakładczą oraz zatrudnionych za granicą.

W 2018 r. w województwie przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw osiągnęło 4436,31 zł i było wyższe niż w roku poprzednim o 7,0%. W kraju przeciętne wynagrodzenie brutto wyniosło 4852,29 zł, co oznacza wzrost o 7,1% w odniesieniu do zanotowanego przed rokiem.

W 2018 r., w stosunku do roku poprzedniego, wzrost wynagrodzeń wystąpił w większości sekcji sektora przedsiębiorstw w województwie, przy czym najwyższy notowano w informacji i komunikacji (o 12,1%), zakwaterowaniu i gastronomii (o 10,5%), budownictwie (o 10,4%) oraz administrowaniu i działalności wspierającej (o 10,4%). Spadek wynagrodzeń stwierdzono w jednej sekcji, w obsłudze rynku nieruchomości (o 0,7%). W okresie sprawozdawczym w województwie wielkopolskim najwyższe przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto odnotowano w sekcjach: informacja i komunikacja oraz wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę; przekroczyły one, odpowiednio o 68,9% i 64,5%, średnie wynagrodzenie w sektorze przedsiębiorstw w województwie. Najniższe wynagrodzenia zaobserwowano w zakwaterowaniu i gastronomii oraz administrowaniu i działalności wspierającej (odpowiednio niższe o 27,0% i 21,8%).

W 2018 r. zatrudnieni w jednostkach sektora przedsiębiorstw w województwie przepracowali łącznie 1324,7 mln godzin, tj. o 4,1% więcej niż przed rokiem. Najwięcej godzin przepracowano w sekcjach przetwórstwo przemysłowe – 558,5 mln (42,2% ogółu) oraz handel; naprawa pojazdów samochodowych – 394,2 mln (29,8%). Średni czas przepracowany w ciągu miesiąca przez 1 zatrudnionego w sektorze przedsiębiorstw w 2018 r. wyniósł 145 godziny. Przeciętne wynagrodzenie godzinowe brutto w tym okresie ukształtowało się na poziomie 30,71 zł. W porównaniu z 2017 r. zaobserwowano wzrost wynagrodzenia za godzinę pracy o 7,5%. Najwyższe wynagrodzenie za przepracowaną godzinę otrzymali zatrudnieni w sekcji informacja i komunikacja – 49,47 zł, a najniższe w sekcji zakwaterowanie i gastronomia – 21,73 zł.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w 2018 r.

Wyszczególnienie	XII 2018		I–XII 2018	
	w zł	XII 2017=100	w zł	I–XII 2017=100
OGÓŁEM	4695,22	106,3	4436,31	107,0
w tym:				
Przemysł	4965,58	104,1	4699,15	107,5
górnictwo i wydobywanie	7897,10	94,2	6215,34	109,3
przetwórstwo przemysłowe	4850,18	104,3	4624,59	107,7
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^a	7216,44	102,5	7298,34	105,1
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^a	5449,24	111,1	4413,26	106,6
Budownictwo	5568,31	116,9	4956,46	110,4
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^a	4057,80	105,0	3985,57	106,8
Transport i gospodarka magazynowa	4074,18	107,1	3981,80	101,5
Zakwaterowanie i gastronomia ^a	3276,67	102,0	3236,48	110,5
Informacja i komunikacja	8813,55	128,9	7493,92	112,1
Obsługa rynku nieruchomości ^a	5350,16	101,0	4838,58	99,3
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna ^a	6344,72	111,7	5999,76	110,0
Administrowanie i działalność wspierająca ^a	4059,36	115,7	3467,82	110,4

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w województwie wielkopolskim w czerwcu 2019 r. wyniosło 4636,29 zł i w stosunku do poprzedniego miesiąca obniżyło się o 1,2%, a w porównaniu z czerwcem 2018 r. wzrosło o 5,9% (w czerwcu ub. roku poziom wynagrodzeń spadł o 0,3% w ujęciu miesięcznym, ale wzrósł o 8,2% w skali roku). W porównaniu z czerwcem 2018 r. przeciętne miesięczne wynagrodzenie zwiększyło się w większości sekcji sektora przedsiębiorstw, a największy wzrost dotyczył wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 11,9%), administrowania i działalności wspierającej (o 9,9%) oraz informacji i komunikacji (o 9,4%). Spadek przeciętnego wynagrodzenia zanotowały jedynie przedsiębiorstwa związane z górnictwem i wydobywaniem (o 12,7%).

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w I półroczu 2019 r.

Wyszczególnienie	VI 2019		I–VI 2019	
	w zł	VI 2018=100	w zł	I–VI 2018=100
OGÓŁEM	4636,29	105,9	4673,89	106,8
w tym:				
Przemysł	4855,61	104,7	4897,17	106,1
górnictwo i wydobywanie	5366,67	87,3	5960,52	104,4
przetwórstwo przemysłowe	4797,01	104,8	4835,29	106,3
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	7563,82	111,9	7588,60	101,7
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	4494,42	104,6	4422,85	105,5
Budownictwo	5344,37	107,4	5141,21	107,5
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	4234,88	107,4	4327,09	108,7
Transport i gospodarka magazynowa	4089,03	104,2	4092,08	105,3
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	3384,34	104,9	3319,38	103,3
Informacja i komunikacja	8060,18	109,4	7644,09	103,1
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	4864,91	103,8	4889,30	104,7
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna ^Δ	6197,42	102,0	6296,62	102,1
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	3661,68	109,9	3745,55	110,7

ATRAKCYJNOŚĆ INWESTYCYJNA WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

Wielkopolska należy do najlepiej rozwiniętych przemysłowych regionów Polski. W strukturze przemysłu województwa wielkopolskiego jest widoczna silna pozycja przemysłu spożywczego (20% wartości produkcji sprzedanej całego przemysłu województwa przypadało w 2018 roku na produkcję artykułów spożywczych). Wyróżnia się w niej także produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep (14%), produkcja urządzeń elektrycznych (7%), mebli (8%) oraz wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych (6%). Jako ważny region przemysłowy Polski województwo wielkopolskie odznacza się znacznym udziałem w krajowej produkcji w wielu rodzajów przemysłu.

Województwo wielkopolskie charakteryzuje się ponadprzeciętną krajową ogólną atrakcyjnością inwestycyjną, świadczy o tym przyznanie województwu klasy C wskaźnika potencjalnej atrakcyjności inwestycyjnej (PAI2) dla gospodarki narodowej. Region uzyskał także wysokie oceny potencjalnej atrakcyjności inwestycyjnej przemysłu kapitałochłonnego i pracochłonnego (klasa C), handlu i napraw (klasa C), zakwaterowania i gastronomii (klasa C), a także działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (klasa C).

Województwo wielkopolskie zostało sklasyfikowane na 160 miejscu wśród wszystkich 281 regionów Unii Europejskiej szczebla NUTS 2. Zajęte miejsce klasyfikuje województwo jako posiadające dość niską atrakcyjność inwestycyjną (klasa D) w skali UE. Oznacza to jednak poprawę o jedną klasę względem rankingu poprzedniego roku.

Województwo wielkopolskie jest bardziej atrakcyjne między innymi niż regiony:

Austria: Burgenland;

Belgia: prowincje Limburg, Hainaut, Luxembourg oraz Namur;

Chorwacja: Zadarska Hrvatska, Kontinentalna Hrvatska;

Francja: Champagne-Ardenne, Picardie, Centre, Basse-Normandie, Bourgogne, Lorraine, Poitou-Charentes, Limousin, Auvergne, Guadeloupe, Martinique, Guyane, Réunion;

Hiszpania: Galicia, Cantabria, Castilla y León, Castilla-La Mancha, Extremadura, Comunidad Valenciana, Illes Balears, Andalucía, Región de Murcia, Canarias;

Holandia: Friesland, Drenthe, Zeeland;

Niemcy: Brandenburg, Kassel, Mecklenburg-Vorpommern, Lüneburg, WeserEms, Münster, Koblenz, Saarland, Chemnitz, Sachsen-Anhalt;

Portugalia: Norte, Algarve, Centro, Alentejo, Região Autónoma dos Açores, Região Autónoma da Madeira;

Rumunia: Nord-Vest, Centru, Nord-Est, Sud-Est, Sud - Muntenia, Sud-Vest Oltenia, Vest;

Słowacja: Západné Slovensko, Stredné Slovensko, Východné Slovensko;

Słowenia: Vzhodna Slovenija;

Węgry: Közép-Dunántúl, Nyugat-Dunántúl, Dél-Dunántúl, Észak-Magyarország, Észak-Alföld, Dél-Alföld;

Wielka Brytania: Cumbria, East Yorkshire and Northern Lincolnshire, Lincolnshire, Cornwall and Isles of Scilly, West Wales and The Valleys, Highlands and Islands;

Włochy: Valle d'Aosta/Vallée d'Aoste, Abruzzo, Molise, Campania, Puglia, Basilicata, Calabria, Sicilia, Sardegna, Veneto, Friuli-Venezia Giulia, Umbria, Marche.

W okresie sprawozdawczym na terenie województwa wielkopolskiego działały następujące podstrefy pięciu **Specjalnych Stref Ekonomicznych**:

1. *Kamiennogórskiej SSE Małej Przedsiębiorczości(1) – Ostrów Wielkopolski;*
2. *Kostrzyńsko-Słubickiej SSE (16) - Buk, Chodzież, Gniezno, Kwilcz, Lipno, Międzychód, Nowy Tomysł, Piła, Poznań, Przemęt, Sieraków, Stęszew, Swarzędz, Śmigiel, Wągrowiec i Wronki;*
3. *Łódzkiej SSE (6) - Kalisz, Komorniki, Nowe Skalmierzyce, Ostrzeszów, Przykona, Trojanów i Turek;*
4. *Pomorskiej SSE (2) – Czarńków i Piła;*
5. *Wałbrzyskiej SSE Invest Park Sp. z o.o. (8) – Kalisz, Kościan, Krotoszyn, Leszno, Poznań, Przeźmierowo k/Poznania, Śrem i Września.*

Podstrefy Specjalnych Stref Ekonomicznych w województwie wielkopolskim zajmowały powierzchnię blisko 1200 ha, w tym zagospodarowanych było ponad 700 ha. Pod względem powierzchni zagospodarowanej największymi pozostawały podstrefa Wałbrzyskiej SSE oraz podstrefa Kostrzyńsko-Słubickiej SSE, najmniejsza natomiast podstrefa Kamiennogórskiej SSE.

Liczba miejsc pracy w podstrefach samej tylko Kostrzyńsko-Słubickiej SSE wyniosła 12850 (szacunkowo ok. 23000 we wszystkich podstrefach SSE w Wielkopolsce). Wydanych zostało łącznie ok. 100 zezwoleń na prowadzenie działalności gospodarczej na terenie podstref. Wiodącymi branżami w podstrefach pozostały: metalowa, motoryzacyjna, budowlana, wyrobów z tworzyw sztucznych, urządzeń elektrycznych, optyczna, meblarska, chemiczna, wyrobów sanitarnych, konstrukcji stalowych oraz aluminiowych, opakowań i produkcji gazów technicznych. Pierwotne przywileje dla inwestorów działających w Specjalnych Strefach Ekonomicznych miały być zlikwidowane już w 2014 roku, jednakże w dniu 23.07.2013 r. zmienionych zostało 14 rozporządzeń dotyczących SSE, przedłużając okres funkcjonowania stref do 31.12.2026 r.

Podstawy funkcjonowania Specjalnych Stref Ekonomicznych reguluje ustawa z dnia 20.10.1994 r. o specjalnych strefach ekonomicznych (tj. Dz.U., 2019 poz. 482). Istotne zmiany w zasadach działania Specjalnych Stref Ekonomicznych wprowadziła ustawa z dnia 10.05.2018 r. o wspieraniu nowych inwestycji (tj. Dz.U. 2018 poz. 1162), która weszła w życie 30.06.2018 r. (patrz poniżej). Dotychczasowe zezwolenia na prowadzenie działalności gospodarczej na terenie specjalnych stref ekonomicznych (SSE) pozostają w mocy maksymalnie do końca 2026 r.

Najważniejsze zmiany w funkcjonowaniu Specjalnych Stref Ekonomicznych w Polsce:

- zachęty podatkowe dostępne w całej Polsce, na terenach, na których można prowadzić działalność gospodarczą. Firmy nie muszą przenosić się do Stref i inwestować z dala od dotychczasowego obszaru działania. Zlikwidowana została długotrwała i obciążająca przedsiębiorcę procedura zmiany granic SSE,
- warunki uzyskania zwolnienia z podatku zależą od wielkości firmy oraz od stopy bezrobocia w danym powiecie,
- wymagane nakłady inwestycyjne dostosowane do możliwości firm, w zależności czy są to mikro, małe czy średnie przedsiębiorstwa. Uwzględniana jest także sytuacja gospodarczo-społeczna na danym

terenie, w tym zasada, że im wyższe bezrobocie w powiecie, tym niższe wymagane nakłady inwestycyjne.

- premiowanie inwestycji w miastach średnich, tracących funkcje gospodarcze i społeczne. Na preferencje mogą liczyć również pozostałe regiony, w których występuje wysokie bezrobocie.
- premiowanie przede wszystkim przedsięwzięć, które mają wpływ na konkurencyjność i innowacyjność gospodarki regionu, a w konsekwencji na rozwój jej potencjału gospodarczego,
- decyzja dotycząca preferencji wydawana jest na czas określony – standardowo od 10 do 15 lat. Jednak im wyższa jest pomoc publiczna w regionie dozwolona przez Unię Europejską, tym dłuższy możliwy okres zwolnienia. Nowa ustawa nie wprowadziła zmian nabytych praw dla inwestycji, które działają już w SSE.

Spółki zarządzające Strefami odgrywają nową rolę w przyciąganiu inwestycji. Są głównym punktem kontaktu w regionie do obsługi inwestora, a także regionalnym koordynatorem udzielania pomocy publicznej w obszarze instrumentu zwolnień podatkowych i dotacji rządowych.

Literatura

EUROSTAT News Release No. 34/2019 : GDP per capita in 281 EU regions

Wyd. : EUROSTAT, Bruksela, 26.02.2019.

Informacja o sytuacji społeczno-gospodarczej kraju w 2018 r.

Wyd.: Główny Urząd Statystyczny, Warszawa 31.01.2019.

Dokument roboczy służb Komisji. Sprawozdanie krajowe – Polska 2019: SWD (2019) 1020

Wyd. Komisja Europejska, Bruksela 27.02.2019.

Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON w województwie wielkopolskim

Wyd.: Urząd Statystyczny w Poznaniu, Poznań 15.02.2019

Powierzchnia i ludność w przekroju terytorialnym w 2019 r.

Wyd. Główny Urząd Statystyczny, Warszawa 2019.

Raport o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa wielkopolskiego w 2018 r.

Wyd. Urząd Statystyczny w Poznaniu, Poznań 22.05.2019.

Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa wielkopolskiego w grudniu 2018

Wyd. Urząd Statystyczny w Poznaniu, Poznań 29.01.2019.

Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa wielkopolskiego w czerwcu 2019

Wyd. Urząd Statystyczny w Poznaniu, Poznań 26.07.2019.

Cudzoziemcy na wielkopolskim rynku pracy w 2018 r.

Wyd. Urząd Statystyczny w Poznaniu, Poznań 09.05.2019.

Aktywność ekonomiczna ludności w województwie wielkopolskim w IV kwartale 2018 r.

Wyd. Urząd Statystyczny w Poznaniu, Poznań 29.03.2019.

Opracowania i materiały własne Departamentu Gospodarki UMWW

Opracowanie

Stanisław H. Kaj

Główny Specjalista

Oddział Marki Wielkopolska (DRG-II-1)

Departament Gospodarki UMWW

Poznań, 09.09.2019 r.